БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 160 (9914) | 1962 оной июлиин 8, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

40 тонно силос дараба

ИВАЛГА. **(Телефоноор абтаба).** Эндэхи туршалгын жэшээтэ ажахын гурбадахи бригада (бригадир нүхэр Каратуев) хээрын ногоо сабшажа, һүүлэй хоёр үдэрэй туршада 40 тонно эртын силос дараба. Энэ хүдэлмэри үдэрһөө үдэртэ үргэдэнэ.

Тус бригада ажахы дотороо мүн лэ түрүүлэн набшаһата тэжээл хони, хурьгадтаа нилээд ехээр бэлэдхэжэ абанхай. Бригадын хүдэлмэришэд үглөө мүнөөгүй үбһэндөө орохоёо байна.

С. Автушенко.
туршалгын жэшээтэ ажахын директор

[М]АЛ ҮСХЭБЭРИЛГЭДЭ— МАША ЕХЭ АНХАРАЛ

...ной түрүүшын хахад Республикын хүдөө хүдэлмэрилэгшэд пар... XII съездын, КПСС-эй ... мартын Пленумэй ...эринүүдые бэелүүлэн, ... тарилгые амжалтатай... ...үлжа, тарилгын түсэб ...цент дүүргээ. Олохон совхозууд мал ажалай ...уудые абалгаяа ни... ...шэлүүлжэ, малайнгаа ...ой олошоруулаа. Түн... ...магай хүдөөгэй ажал... ...ндэ һү, мяха, нооһо ху... хахад жэлэйнгээ тү... ...алтатайгаар бэелүүлжэ. Республикамнай бүхы ...үрэндэ мяха худалдаха ...жэлэй түсэб дүүргээ.

...республикымнай хү... ...ахыда нэн ... мал ажал... ...ьтой дутаг... бии бай... ...айгша оной ... 1-нэй мэдээгээр кол... хозууднай нэгэшье тү... ...алаа нёдондоной энэ ...өө олон болгожо ша... Энээнһээ байтагай га... ...идой тоо нёдондоной... ...орoһон байна. Ушар ... гүрэндэ мяха ху... ... малай тоо олошо... ...жэлэй түсэб олохон ...удай дүүргэхэнь ни... ...хэшээлтэй болонхой. ...й гол шалтагаан юун ...дэ, мал үдхэхэ хэрэг ...гүйгөөр эрхнлэгдэнэ. ...н табан һарын турша... ...неэн, гунжан бүриһөө ..., 100 эхэ хонин бүхэн... ...урьга абаад, тэрэнэйн... ...хониинь гарзалуулһан ... аймагай колхоз, сов... ...малайнгаа тоо олошо... байгаад, мяха ехээр ...эжэ һанаашалханшье ... болоно бшуу.

...гансахан энэ аймагай ...удта иимэ байдал то... бэшэ юм. Респуб... ...олонхи колхоз, совхо... ...эхэ мал олоороо һу... ... мал ажал саашадань ...эдэ ехэ һаад ушарууд...

...үсхэбэрилгын тон хан... ... байһаниие КПСС-эй ...республикын Министр... Совет бүри апрель һа... ...мдэглэжэ, колхоз, сов... ...й, нютагай үйлэдбэ... ...равленинүүдэй, КПСС... ...омууд болон аймгүй... ...удай хүтэлбэрилэгшэ... ...аралые энэ асуудалда ...һан байгаа. Үйлэдбэ... ...правлениин, аймагай ...уудай хүдэлмэрилэг... хабаадалгатайгаар бүхэнэй арга боломжо... элирүүлжэ, колхоз, бүхэн хэды шэнээн ...бодо мал, хони, гахай ...ндэ үрэжүүлхэб гэжэ ...йлогдоо һэн. Тиихэ ...лһээ жэл бүри эмэ ха... ...уд саг соогоо ороондо ...дангүй байжа, үнеэ... ... олошоруулха, мяха абалгые дээшэлүүлгэдэ һаад ушаруулна гэжэ эли болоһон байна. Тиигээд үнеэдые, эмэ хашарагуудые май—июль һаранаудта ороондо оруулжа дүүргэхэ, эхэ хонидой үрэжүүлгэдэ эрхимээр бэлдэхэ гэһэн шиидхэбэри нютагуудай үйлэдбэриин управленинүүдэй совет дээрэ абтаһан байгаа.

Тэрэ сагһаа хойшо хоёр һара үнгэрбэ. Бодото байдал юу харуулнаб гэхэдэ, олохон колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд наагуураа мал үсхэбэрилгэдэ анхарал табихабди гэжэ найдуулаад, саагуураа малые үрэжүүлхэ, ороондо оруулха хэрэгые ёһотоор эмхидхээгүй байшоо. Жэшээнь, Тарбагатайн «Советская Россия» колхоз Булаг гэжэ газарта 120 эмэ хашараг байлгадаг. Теэд энэ гүүртэдээ орой нэгэ муу буха табиһан байха юм. Нэгэ муу бухаар 120 хашарагуудые үрэжүүлхэмнай гэжэ ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандадаг хүнүүд лэ тоолохо болоно. Эндэ хэдышье хашарагайнь ороондо ороһониинь мэдэхын аргагүй. Кабанскын совхоздо, бусад ажахынуудта мүн иимэрхүү байдал үзэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта үнгэрэгшэ жэлэй һүүлээр, байгша ондо тугаллаһан үнеэдэй хахадынь мүнөө хүрэтэр ороондо орууулагдаагүй байһаар. Үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлгэ хайша хэрэгээр хэгдэнэ. Искусственна үрэжүүлгын пунктнуудта бухын үрын муугаар хадагалагдадаг дээрэһээ үнеэд шанар муутай үрөөр үрэжүүлэгдэнэ. Иимэ байдал саашадаа тэсэшэгүй.

Зорилго юуб гэхэдэ, ототой болоһон үнеэдые үдэр бүри илгажа, һайн шанартай үрөөр үрэжүүлхэ, искусственна үрэжүүлгын пунктнуудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха шухала. Тиихэ зуура үнеэдэй, эмэ хашарагуудай хээлитэй болоһыень шалгажа, һубайнуудынь дахин үрэжүүлхэ хэрэгтэй.

Республикымнай колхоз, совхозуудай мал ажалай гол һалбаринь хонин ажал болоно. Тиимэһээ энэ һалбариие али болохоор хүгжөөхэ гээшэ ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, нютагуудай үйлэдбэриин управленинүүдэй, аймагуудай партийна, советскэ органуудай онсо харюусалгатай зорилго мүн.

Тиигэбэшье һүүлэй гурба-дүрбэн жэлэй туршада хонин ажалнай нэгэл хэмдээ байһаар: тоо толгойнь биратай олошорногүй, нооһо, мяха абалга нэгэл хэмдээ. Энээнэй шалтагаан мүн лэ хонидой олоороо һубайрдаг, хурьгадай гарзалдаг дээрэһээ болоно.

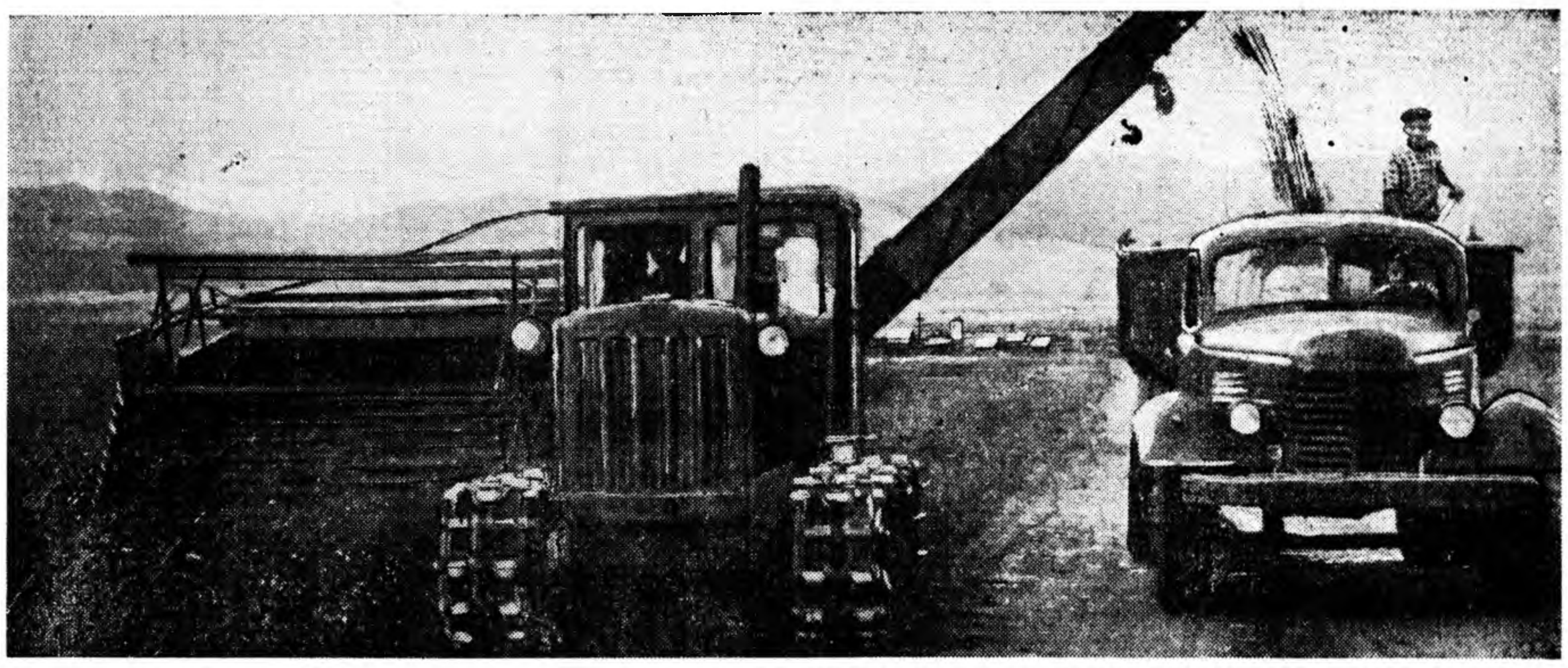
Хорёод хоногһоо хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ саг эхилхэнь. Энэ хүдэлмэриие һайн шанартайгаар үнгэргэжэ, малдаа хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэжэ шадабал, 1963 ондо колхоз, совхозууд хонин ажалаа эрид хүгжөөхэ аргатай болохо бшуу. Тиимэһээ энэ шухала хүдэлмэридэ һайнаар бэлдэжэ, эмхитэйгээр үнгэргэхэ гээшэ мүнөөдэрэй дайшалхы хэрэг.

КПСС-эй обкомой пленумэй шиидхэбэриин ёһоор байгша ондо хонидой үрэжүүлгэ богони болзорто—август, сентябрь һаранuудта дүүргэгдэхэ ёһотой. Зарим колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хонидоо хоёр ондоо болзорто үрэжүүлхэ тухай бодомжолно. Энээниие буруу, ажал хэрэгтэ хоротой ябадал гэжэ тоолохо хэрэгтэй. Нэгэ отарын эхэ хонид эрхэ бэшэ нэгэл болзорто—40-45 хоногой туршада үрэжүүлэгдэхэ зэргэтэй. Үрэжүүлэгдэһэн хонидоо саг үргэлжэ шалгажа, ототой байһыень дахин-дахин үрэжүүлхэ эрилтэ табигдана. Энээнэй түлөө үрэжүүлэгдэһэн хонидые бусадһаа амяарань харууһалжа, бэлшээжэ байхада һайн. Үрэжүүлгын эхилтэр үлэһэн богони болзорто бүхы эхэ хонидоо һайнаар адуулжа, хүшэ абхуулха гээшэ хонишон бүхэнэй уялга. Колхоз, совхоз бүхэндэ искусственна үрэжүүлгын түсэб тодорхойгоор табигдажа, үрэжүүлгын болзор отара бүридэ тодорхойлогдожо, шалгадаг хусануудые уридшалан хубаарилха ушартай. Энэ үедэ хусануудые һайнаар эдеэлүүлжэ, үрэжүүлгэдэ эрхимээр бэлдэхэ шухала.

Техник-үрэжүүлэгшэдые шэлэн оложо, тэдэниие һургаха гээшэ онсо удха шанартай. Тиихэдээ техник-үрэжүүлэгшэдээр гол түлэб хонишод байбал һайн.

Республикын колхоз, совхозууд июнь һарада гүрэндэ тушааха бэшэ малай үгы дээрэһээ хонидоо худалдадаг заншалтай. Тиигэжэ ажахынууд, гүрэншье ехэ хохидолдо ороно. Саашадаа иимэ гарзада орохогүйн тула гахай олоор үсхэбэрилхэ бологдоно. Хойто жэлдэ гахайн мяха ехээр абаха зорилгоор байгша ондо ажахы бүхэн эхэ гахайнуудай тоо олошоруулха уялгатай. Тиигээд тэдэнээ сентябрь-октябрь һаранuудта үрэжүүлхэ ёһотой. Түрүүшүүлэй жэшээгээр гахайнуудаа искусственна аргаар үрэжүүлдэг болохо саг ерээ.

Малаа түргөөр үсхэбэрилхэ асуудалда колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, нютагуудай үйлэдбэриин управленинүүд, аймагуудай партийна, советскэ органууд гол анхаралаа табижа, үбһэ тэжээл бэлэдхэхынгээ, ургаса хуряахынгаа хажуугаар, малаа саг соонь үрэжүүлхэ хэмжээ абаха зэргэтэй.

ЭРТЫН СИЛОС ДАРАЖА ЭХИЛБЭ

Сэлэнгын совхоз энэ жэлдэ эртын силос дараха зорилгоор 800 гектар хара таряа тариһан юм. Мүнөө тэрэнь үндэрөө хүсэжэ, залаалжа эхилэнхэй.

— Үсэгэлдэр совхозой 4-дэхи отделенидэ силосэй ногоо хуряаха түрүүшын комбайн гараад, хара таряа хадажа, тэрэнииень автомашинанууд зөөжэ, силос дараха газарта абаашаба. Энэ хүдэлмэридэ отделениин механизаторнууд Валерий Аюшеев, Семен Волосатов гэгшэд эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Мүнөөдэрһөө эндэ 4 комбайн табигдахаар харааалагдана.

Тиигэбэшье силосэй ногоо зөөхэ автомашинанууд дуталдана.

Хара таряагаар силос дараха хүдэлмэридэ 4 комбайн табихада адагынь 15-16 автомашина хэрэгтэй. Теэд мүнөө автомашинанууднай резинэгүй гээд, миин хэбтэнэ. «Сельхозтехника» нэгэдэлэй эмхи зургаанууд хуряалгын халуун хаһын эхилээд байхада, иимэ шухала зүйлнүүдээр маанадые хангадаггүй байһаниинь гэмшэлтэй,— гэжэ совхозой главна инженер нүхэр Пахеев мэдүүлбэ.

Хара таряае силостэ хуряаха хүдэлмэриие саашадань унжагайруулбал, тэжээлэй шанарынь муудаха байһаниинь элитэ. Тиимэһээ совхозой хүтэлбэрилэгшэд, «сельхозтехника» нэгэдэлэй эмхи зургаанууд яаралтай хэмжээ абажа, силос даралгада шадаал һаа олон комбайн, автомашинануудые табихые оролдохо болоно.

Совхозой механизаторнууд силосэй комбайнуудые трактор дээрэһээ жолоодохо түхеэрэлгэ тодхожо, хэдэн олон механизаторые сүлөөлжэ үгэхэ хүсэлтэй. Зүгөөр иимэ түхеэрэлгэнүүдые олоор тодхохо гэхэдэ резинэ шланг хүсэд хүрэхөөр олдоногүй.

А. Борисов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын совхозой дүрбэдэхи отделенидэ хара таряа хуряажа, эртын силос даража эхилээ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Республикын колхоз, совхозуудай ургасын хойноһоо харууһа эмхидхэһэн тухай

1962 оной июлиин 5-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд, үйлэдбэриин управленинүүд	Зурууд хоорондын элдүүрилгэ			
	Кукуруза	Саахарай свёкло	Хартаабха	Овощ
Баргажанай	18	54	76	7
Кабанскын	25	66	82	26
Прибайкалиин	10	14	11	—
Түнхэнэй	25	—	46	53
Кабанскын үйлэдбэриин управлени (бүхыдөө)	**20**	**46**	**62**	**23**
Бэшүүрэй	37	60	11	38
Зэдын	4	60	44	73
Заӓаминай	100	34	30	24
Хяагтын	40	—	31	2
Хяагтын үйлэдбэриин управлени (бүхыдөө)	**28**	**45**	**25**	**28**
Яруунын	—	62	30	10
Хориин	26	—	4	—
Хориин үйлэдбэриин управлени (бүхыдөө)	**25**	**14**	**16**	**5**
Загарайн	7	28	62	17
Мухар-Шэбэрэй	20	3	14	10
Сэлэнгын	24	6	9	38
Тарбагатайн	11	—	7	—
Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлени (бүхыдөө)	**19**	**7**	**21**	**15**

Тэжээл элбэгээр бэлэдхэхын түлөө

Ниитынгээ малда тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ, ашаг шэмыень горьтой дээшэлүүлхэ зорилго «Улаан-Аха» колхозойхид табинхай. Эндэхид урдань 90 гектар газарта зелёнко таридаг байһанаа, мүнөө жэлдэ 60 га тэжээлэй элдэб ургамалнуудые тариба. Мүнөө ургасань һайн.

Энэ колхоздо ажалай түрүүшүүлшье олон. Жэшээлхэдэ, хонишон Татьяна Доржиева түл абалгаар аймаг доторoо түрүү һуури эзэлээ.

П. Жужаев.

Совет-югославска экономическа хэлсээнүүд тухай

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян толгойлогшотой СССР-эй Правительствын, ФНРЮ-гэй союзна гүйсэдхэхы Вечын түрүүлэгшын орлогшо Миялко Тодорович толгойлогшотой ФНРЮ-гэй правительствын делегацинуудай хоорондо хоёр оронуудай экономическа харилсаа холбоо үргэдхэхэ хэлсээнүүд июлиин 3-һаа 6 хүрэтэр Москвада болобо.

Хоёр оронуудай хоорондохи экономическа харилсаануудые саашадань үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ тушаа хэлсээнүүдэй үедэ зүбшэгдэбэ. СССР ФНРЮ хоёрой хоорондохи хани ёһоной харилсаануудые саашадань хүгжөөхэ, бэхижүүлхэдэ энэ хэлсээн туһа нэмэри болохо гээд хоёр тала тоолоно.

Саашада худалдаа наймаа үргэдхэхэ ехэ арга боломжонууд бии гэжэ делегацинууд тэмдэглэбэ. Хэлсээнүүдэй үедэ энэ асуудалда онсо анхарал табигдаа. 1963—1965 онуудай туршада урдынхиһаа бүри ехэ эд товар бэе бэедээ худалдалсаха хэлсээн баталагдаба.

Промышленностьда, научно-техническэ харилсаа холбооной талаар кооперированиин асуудалнууд тушаа делегацинуудай хоорондо зүбшэн хэлсэлгэ болобо. Энэ асуудалаар хэрэглэгдээгүй горьтой арга боломжонууд бии гээд тэмдэглэгдээ. Тусхай хэлсээнүүдые баталхын зорилгоор эндэ дурдагдаһан асуудалнуудаар харилсаа холбоогоо үргэдхэхэ тухай хоёр правительствануудай түлөөлэгшэд һаядаа уулзажа хөөрэлдэхэ гээд, делегацинууд зүбшэбэ.

Дээрээ ортоод, тэбдэнэ

Онохойн совхоз үбһэ хуряалгаяа бэлэдхэлгүйгөөр угтаба

Урдань зунай тэн багаар энээ руу ябахада Шэбэр, Шулуутайн болон Шандын гүбээнүүд, Дунда, Эбэр Үнэгэтэйнүүдэй майлата хүндынүүд хуааран шарлажа, шииг нойтоор дуталдажа, гандашанхай байханъ харагдагша һэн. Харин мүнөө хаа хаанагүй ногооржо, хүрин сасагта хилганын долгилон эбхэржэ, ая гангын арюун үнэрэй анхилан байхада сэдьхэлдэ урматай. «Одоо даа, ёһотойл зун боложо байна» гэжэ хүн зоншье уулзаһан лэ газартаа хөөрэлдэнэ.

— Энэ үдэр Хүрбын хойто бэеэр, Боом, Хушамһанаар ябаад ерээб. Үни заяанай хажуур хүргөөгүй газарнууднай мүнөө эбхэржэ һууна, ногоонойнь бүшэмэг үдхэн гээшэнь. Юрэдөөл дунда зэргээр гектар бүриһөө 11—12 центнер үбһэ сабшажа абахал хабди — гэжэ Онохойн совхозой Үнэгэтэйн 2-дохи отделениие эрхилэгшэ Иннокентий Иннокентьевич Ерженин ехэ баяр бардамаар хөөрэжэ һуугаа һэн.

Сабшалан хадалангай ногооной ургасын һайнда урмашажа, урдань жэлһээ жэлдэ үбһэ тэжээлээр ядалдажа, адууһа малаа олоор гарзалуулжа ондо оруулдаг байһанаа ойндоо бүхөөр хадуужа, Онохойн совхозоорхин үрэжэлтэ тала дайдынгаа бэлэглэһэн баялигые хуры хухадгүй хуу суглуулжа абахын түлөө үбһэ хуряалгада ябаһа эртээнһээ хойшо бэлдэхэ ёһотой байгаа ха юм. Тиигээдшье үбһэеэ саг соонь хуряагаагүй һаа, хожомоо шахардуу үе ушарха байна. Ургаса таряа хуряалга, силос даралга, хартаабха малталга, овощ суглуулга гээд лэ бүгэдэ нэгэн доро хэгдэхэ шухала ажал ха юм.

Тэдэ бүгэдые мэдэжэ байгаад лэ, шиидхэхы шанартай нэгэ ехэ хэрэгтээ Онохойн совхозой хүтэлбэрилэгшэд оһол нозгойгоор хандажа, дээрээ ортоод байна гэжэ сэхэ хэлэхээр байна. Үбһэ тэжээл хуряалгын эмхидхэхы гол ажал хэрэг ябуулгые ажахын главна агроном нүхэр Передернин гол түлэб харюусаха, эрхилэн хүтэлбэрилхэ уялгатай байгаа. Тиимэ тула нүхэр Передернинтэй хөөрэлдэгдэһэн байна.

— Июлиин 7—8-да совхозоороо һайндэрлэхэмнай. Тиигэжэ ерээд лэ 10-һаа эхилжэ, үбһэ хуряалгадаа жэгдэ бүхы хүсэеэ гаргахамнай. Машина зэбсэг заһагданхай, гар хэрэгсэл бэлэн болонхой, отделенинүүдтэ 10 хүнһөө бүридэһэн звенонууд байгуулагданхай,— гэжэ нүхэр Передернин һайрхаба.

Совхоздо бүхыдөө хэдэн звено байгуулагданхайб, үбһэ хуряалгада хэды шэнээн машина техникэ, хүнэй, мори унаагай хүсэн хабаадаха байнаб, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ хэдэн үдэрэй туршада гол түлэб дүүргэгдэхэб гэхэ мэтэ шухала зүйлнүүдые үнэндөө нүхэр Передернин орой мэдэхэгүй байшаба. Гадна тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэриин түсэб отделенинүүдһээ суглуулагдаагүй, тиимэһээ совхозой дирекци хадаа үбһэ хуряалгын хүдэлмэриин түсэб июлиин 5 болотор согсолоогүй байгаа. «Түсэбэй хэрэгтэйшье юумэнь үгыгши даа, сабшагдахал газар сабшагдана бэзэ» гэжэ главна агроном бэеэ сагааруулхые хүсэнэ.

Үбһэ хуряалгада хэр зэргэ бэлэдхэл хэгдэжэ байһые совхозой главна зоотехник нүхэр Мильгунов һайса мэдэхэ ёһотой гээд хандахада, тэрэ хадаа «битнай тэрэ хэрэг тушаа юуншье мэдэнэгүйб, ажалай түлөөһэн тухай захиралта директор бэшэжэ байгаа ёһотой» гэжэ харюусаба.

Һүүлээрнь совхоз соогоо бараг бэлэдхэлтэй гэжэ тоологдожо байһан 2-дохи отделени ошобобди. Тус отделени 1627 гектар сабшалантай (харин нүхэр Передернин 1580 гэжэ хэлээ һэн). Эндэ гурбан бригада тоологдоно. Даб дээрэ хэды звеноошье эмхидхэхэеэ үшөө хүсэд тодорхойлоогүй байһаар. Звеное дааха хүнүүд, тэндэ хүдэлхэ зонууд олдоодүй, зэр зэбсэг, мори унаа таһалагдажа, һалгагдажа үгтөөгүй — иимэрхүү байдалтай байба. Үнэгэтэйн бригада үбһэндэ гарахаар 30 гаран хүнэй список табиһаниинь тэдэнэй зариманиинь огто арсажархиһаншье байгаа.

Һайн ажахынууд хадаа үбһэнэй косилкада ябаха гол моридые хуряалгын урда тээ амаруулдаг гээшэ яаб даа.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

[Р]СФСР-эй Верховно Соведтэ

...рай, областной, го... ..., районно Соведүү... ...тономно республика... министрнүүдэй Сове... гүйсэдкомой наһаа ...й үхибүүдэй хэрэгүү... ...хилдэг комиссинуудай ...эгшэнэр, түрүүлэгшын ...онор Россин Федера... ...ерховно Соведэй Пре... ...дэ июлиин 5-да суг... Партийна организаци... түлөөлэгшэд, арадай ...лэй, элүүрые сахиха ...уудай, дотоодын хэрэ... юстицын министерст..., милициин, сүүдэй, ...атурын хүдэлмэрилэг... ...блөөндэ хабаадаба.

...СР-эй Верховно Сове... ...езидиумэй Түрүүлэгшэ ...рганов зүблөөе нээгээ. ...дэй ээз эхигүй зай..., хуули заршам эб... ...ябадалые уридшалан ...ха хүдэлмэриин ябуу... ...байһан тухай РСФСР... ...курор А. А. Круглов ...бэ.

Обществодо харша ааша гаргаха ябадалтай олониитын тэмсэхэ үүргые дээшэлүүлхэ гэжэ зүблөөндэ хэлсэгдээ. Наһаа гүйсөөгүй үхибүүдэй хэрэгүүдые эрхилдэг комиссинууд энэ талаар ехэ хүдэлмэри бэелүүлжэ байдаг. Брянска областиин комиссинууд һайнаар ажалладаг байба.

Районой, городской комиссинууд арадай гэгээрэлэй органуудтай хамта һургуулияа орхиһон үхибүүдтэй ехэ хүдэлмэри ябуулдаг, тэдэниие һургуулида һөөргэнь оруулдаг байна гээд, элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн хүнүүд тэмдэглэбэ.

Ленинградай Кировскэ райгүйсэдкомой комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Романова, Красноярска городой Октябрьска райгүйсэдкомой комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Максимов болон бусад үгэ хэлэбэ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь С. Д. Орлов зүблөөндэ үгэ хэлэһэн байна.

БҮХЭРОССИН МҮРЫСӨӨН

ОКТЯБРЬСКОЕ (Оренбургын область). (ТАСС). Октябрьска районой «Октябрьский» совхоздо хонидые оньһон аргаар хайшалха арга шадамараар хэрэглэдэг юм. Токари гэжэ нютагта һаяхан нооһо хайшалагшадай бүхэроссин мүрысөөн болобо. Эхэ оронoймнай 30 шахуу област, хизаар, автономно республикануудай 100 гаран түлөөлэгшэд ерэбэ.

Краснодарай, Ставрополиин хизаарнуудай, Башкириин, мүн Шэтын областиин нооһо хайшалагшад эрхим дүнгүүдые харуулаа. Краснодарай хизаарай «Кубанский» совхозой Клавдия Варварина эхэнэрнүүдэй дунда шалгарба. Долоон часай хүдэлмэриин үдэртэ оруулан бодоходо, нүхэр Варварина 164 хони хайшалаа. Нёдондо жэл чемпион болоһон Екатерина Якушево Варваринае илажа шадабагүй.

Партийна ажабайдал

Ехэ һү, мяханай түлөө тэмсэхэбди

Түрэл парти, правительствамнай ямар нэгэн шухала хэмжээ ябуулха хараалхадаа, арад зонтоёо зүбшэдэг гээшэ. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгатай манай «Эрдэм» совхозой хүдэлмэришэд гүнзэгыгөөр танилсажа, үнэн зүрхэнһөө һайшаана. Теэд ганса һайшаалга, дэмжэлгээр хүдөө ажахын продуктнууд бүри ехээр абтадаг болохо, эдеэ хоолой зүйлнүүд элбэгжэхэ бэшэ, харин хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй оролдосотой ажалһаа сэхэ дулдыдаха. Һү, мяханай худалдан абалгын үнэ сэнгэй дээшэлһэнэй ашаар совхознай аяар 200 мянган түхэригөөр нэмэлтэ олзо доход энэ жэлдэ оруулха. Энэмнай гүрэнэй зүгһөө үгтэһэн горьтой туһаламжа гээшэ. Иимэ ехэ мүнгэн гэжэ гүрэн хаанаһаа олооб гэжэ бидэ һайн мэдэнэбди.

Ушар иимэһээ энэ мүнгэ зөөриеэ гамтайгаар, аша үрэтэйгөөр хэрэглэжэ, нэн түрүүн малай байра байдал бариха, хүшэр хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулха, ниитын малда тоо толгой олошоруулха, үүлтэрыень һайжаруулха, мүн хүдэлмэришэдые урмашуулха хэрэгтэ гаргашалхабди.

Совхоз үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо мүнөө жэлдэ һү абалгаяа 26 процентээр дээшэлүүлжэ, 22800 центнер, мяха 34 процентээр ехэдхэжэ, 9400 центнер худалдаха түсэбтэй. Ниитынгээ һүрэг малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлдэбэл, хараалһан түсэбнай дүүргэгдэхэ.

Тиимэһээ КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэри бэелүүлэн, газар тариалангаа зүбөөр ашаглажа эхилээбди. Кукурузын талмай үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 400 гектараар үргэдхэгдэжэ, 1400 гектарта хүргэгдөө. Гадна 295 га горох, 86 га бобы, 109 га саахарай свёкло таригдаа. Эдэ ургамалай хойноһоо харууһалха кукурузашадай 11 звено байгуулагданхай. Тарилга богони болзорто, һайн шанартайгаар хэгдээ. Бүхы кукурузашад өөһэдынгөө дааһан талмайда нэгэдэхи, хоёрдохи борнойлго үни хада хэжэ дүүргээд, мүнөө зурууд хоорондын элдүүрилгэеэ хахадлажа байна. Квадрадууд жэгдэ һайн. Буртаг үбһэн үгы. Үнгэрэгшэ жэлэй намар, үбэл шииг нойто ехэтэй байжа, ургасын гараса хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн. Һаяхан аймагай бүхы кукурузашад колхоз, совхозуудай полинуудаар ябажа, ямар ажахын кукуруза, саахарай свёкло, бобы, горох һайнаар таригдааб, ургасын хойноһоо харууһалга ямараар хэгдэжэ байнаб гэжэ шалгажа үзэхэдөө, манай кукурузашадай ажалые бүхыдөө һайн гэжэ тэмдэглээ.

Кукурузын баян ургаса жэл бүри хуряажа, республика соогоо мэдээжэ болоһон Ф. Максимовай звеногойхид мүнөө жэлдэ 100 га кукуруза, 42 га бобы таринхай. Тэдэнэр бүхы талмай дээрэһээ 5626 центнер тэжээлэй единицын хэмжээнэй ургаса хуряажа, 178 үнеэдые бардам хүрэхэ тэжээлээр хангаха юм. Мүн А. Фетисовэй звеногойхид 130 га газарһаа 5270 центнер хэмжээнэй тэжээлэй единицын ургаса абажа, хоёрдохи отделениин 165 үнеэдые тэжээлээр хангаха уялгатай.

Гүрэндэ һү, мяха, үндэгэ, нооһо худалдаха хахад жэлэй түсэб хэр дүүргэгдэжэ байнаб гэхэдэ, мяхаар дүүргэгдэбэшье, һүөөр 90 процентдэ хүрөөд тогтошоо.

Совхоздомнай эгээл олзо ехэтэй һалбариинь хадаа хонин ажал юм. Мүнөө хонидой нооһо хайшалга түлэг дундаа ябажа байна. Бүхыдөө энэ жэлэй эртын хурьгадтай хамта 43 мянган хонидой нооһо хайшалжа, 1000 центнер нооһо худалдахабди. Тус бүридөө 100 хайшатай гурбан пунктда үдэртөө 1500—2000 хонид хайшалагдана. «Зөөлэн алтаяа» хуряалга дээрэ 3-дахи отделени—Боомой хонишод—шалгарна. Тэндэ оренбургынхидай аргаар нэгэ хүн үдэртөө 45—50 хони хайшална. Жэшээнь, Владимир Гармаев түрүү аргаар хони хайшалхынгаа хажуугаар, өөрынгөө хани нүхэдые энэ аргада һургадаг байха юм.

Ургаса ногооной һайнаар гаража эхилхэдэ, үнеэднай һү орожо захалаа. Һаалишадай дундахи социалис мүрысөөнэй дүн декада бүри гаргагдажа, түрүүлжэ гараһан фермэ, һаалишадта совхозой дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шантайгаар барюулагдана. Мүнөө Г. Будаевай хүтэлбэрилдэг 4-дэхи отделениин һаалишад түрүүлжэ ябана.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгын хэблэлдэ гарамсаар совхозой зуугаад агитаторнууд өөһэдынгөө дааһан участогуудта ошожо, механизатор, малшадтай элдэб хөөрэлдөө хэжэ эхилээ. Мүнөө фермэ, бригада, отделени бүхэндэ үйлэдбэриин суглаанууд үнгэргэгдэжэ, һара, квартал бүри хэды центнер мяха, һү гүрэндэ худалдаха арга боломжо элирүүлэгдэнэ.

Совхозой ажалшад 1962 оной-нгоо социалис уялга дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаараа оролдожо байна. Энэ оролдолгын үрэ дүнгынь баясуулмаар байхань найдамтай.

Б. Базаргармаев,
парткомой секретарь.

Жолоонь алдагдаад байхадаа...

Декабрь һараһаа хойшо комсомолой суглаан зарлагдаагүй, зургаа һарын туршада взнос суглуулагдаагүй... Иимэ сошордомо мэдээн Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхозһоо дуулдаба.

Ямар ушар шалтагаанһаа тэрэ колхозой залуушуул иимэ ахирхан байдалда ороob гэжэ элирүүлхэеэ ошобобди.

3-дахи бригадын түб—Ёнхор тосхон хүрэжэ ерэбэбди. Нэн түрүүн хүдөөгэй клубай унжагар хара гэр харагдаад орхибо. Үүдэндэнь томо гэгшын суурга үлгөөтэй, һүүдэртэнь хэдэн буруунууд тиирэнхэй. Юрэдөө энэмнай хүдөөгэй клубай бэшэ, харин малай байрын түхэлтэй. Тооһондо дарагдажа затайшаһан сонхоор шагаабабди. Урбалдашаһан һандайнууд, боро хананууд, унахаяа байһан пеэшэн. Энэшье залуушуулай сүлөөтэй сагаа үнгэргэхэ газар бэшэ. Клубые даагша Григорий Ганжуровые арай шамайхан мүрдэжэ олобобди.

— Ажалай түсэбтэй гүт?

— Үгы.

— Кино харуулдаг гү?

— Кинобудка үгы ха юм.

— Салин абаад лэ, бэшэ юушье хэнэгүй гээшэ гүт?

Харюугай орондо мүрөө хабшагад гүүлэнэ.

Үбэр-Зөөхэйн сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Петр Доржиевич Аюровтай уулзахадамнай: «Ёнхорой клуб заһахабди. 1000 түхэриг һомологдонхой» гэжэ хэлэбэ. Парткомой секретарь нүхэр Тубчинов мүн лэ тингэжэ мэдүүлбэ. Үгэ үгөөд, мүнгэ һомолоод орхиходо, клуб өөрөө заһагдашаха бэшэ ха юм. Саг ошожол байна, хэды болотор тэрэ клуб хаалтатайл байхань бэ?

Залуушуул ажалай һүүлээр волейболшье наадаха аргатүй. Теэд хүхихэ, наадахын хажуугаар, ном уншаха, лекци шагнаха хэрэгтэй. Үшөө арюун сэбэрые сахиха... Арюун сэбэрые сахихын түлөө сэбэр бэе дээрэ хирэгүй хубсаһан хэрэгтэй. Хирэгүй хубсаһанай байбашье, бэеэ угааха бани хоёрдохишье, гурбадахишье бригадада үгыл. Тэдэнэй бригадирнууд Базар Буянтуев Сандан Дашиев хоёр «зунай дулаанда уһа, горхондо ороод ябабал, яашаха һэм» гэжэ бодонод ха. Теэд үбэл, хабар үнгэрөө. Банишье бии болоогүй.

Олохон залуушуулаар уулзагдаа. 65 комсомолшууд. Үйлэдбэри дээрэ 50 гараниинь хүдэлнэ. «Хайшан гэжэ иимэ саг соо взносоо түлэнгүй ябаа гээшэбтэ?» гэжэ зарим нэгэнһээ асуухада:

— Бидэ гэмтэй бэшэлди. Ляар декабрь һарада секретарьнай Хяагта ябашоо һэн, —гэжэ харюусана.

Колхозой залуушуул хүдэлжэ байһан газартаа һайнаар ажаллана. Жэшээлхэдэ, комсомолец Борис Гайфутдинов пёдондо кукурузын һайн ургаса абажа шадаһанайнгаа түлөө ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа бэлэй. Мүнөө тэрэ кукурузынгаа үндэр ургаса абахын түлөө хүсэл оролдолго гаргажа байна. Газараа һайнаар үтэгжүүлжэ, зүб квадрадуудые гаргажа тариһан туладань, кукуруза түргөөр үндыжэ захалба. Борис даажа абаһан полнёо хоёр дахин борнойлоод, мүнөө зурууд хоорондын элдүүрилгэ дүүргэжэ байна.

Комсомолшууд Таня Очирова Цырен-Ханда Дамшилова хоёр «Ёлочка» аргаар үнеэдые һааха мэргэжэл һайнаар шудалаа. Жэшээнь, Цырен-Ханда хахад жэл соо үнеэн бүхэнһөө 900 шахуу литр һү һаагаа.

Иимэрхүү һайн жэшээнүүдэй байбашье, комсомолой эхин организациин ямаршье ажал ябуулаагүй байһаниинь гэмшэлтэй. Иимэ байдалтай тэсэжэ байлтай гү? Үгы.

— Комсомолшуудай ба залуушуулай дунда ниитын журам эбдэхэ, архи уугаад, хулиган ааша гаргадаг ушар бии. 1-дэхи бригадын комсомолой эхин организациин комсорг Виктор Вамшилов юундэ энэ суглаан дээрэ үгыб? Тэрэ шал мяхан һогтуу хэбтэнэ. Иимэрхүү ябадалтай бидэ эрид тэмсэхэ ёһотойбди,—гэжэ Д. Дашиев хэлэнэ.

6 һара соо суглаан зарлагдаагүй, 6 һара соо взнос суглуулагдаагүй... Комсомолой организациин иимэ эшхэбтэр байдалда оролго комитедэй секретарь басаганай ябашаһанһаа дулдыдаа гэжэ хэлэбэл, алдуу болохо.

Тиихэ зуура гансал комсомолой комитедтэ зэмэ тохоһоной үлүү ха. Нэн түрүүн колхозой партком (секретаринь нүхэр Тубчинов), ВЛКСМ-эй райком (секретаринь нүхэр Казаков) юу хаража байгаа гээшэб?

А. Баендуев.

АЖАХЫН ЭРИЛТЭ ХАНГАДАГ ГОЛ ХҮСЭНҮҮДЭЙ НЭГ

Республикымнай түмэр замшадай суглаан Улаан-Үдэдэ болобо.

Түмэр зам арадаймнай ажахын бүхы һалбаринуудые харилсаа холбоогоор хангадаг гол шухала транспорт болонхой. Үргэн далайсатайгаар коммунизм байгуулжа эхилһэн энэ үедэ түмэр замай үүргэ хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ болоно. Тиимэл хадань байгша оной май һарада парти, правительствымнай үүсхэлээр Москвада үнгэргэгдэһэн түмэр замшадай бүхэсоюзна суглаан дээрэ нүхэр Н. С. Хрущев түмэр замай транспортын урда ямар ехэ зорилгын табигдажа байһан тухай хэлэһэн байна.

Москвада болоһон энэ суглаанай дүнгөөр республикымнай түмэр замшадай эдэбхитэдэй суглаан һаяхан боложо, Улаан-Үдын отделениин хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха асуудалаар хэмжээ ябуулгануудые тодорхойлбо. Түмэр замай Улаан-Үдын отделениин начальник нүхэр Рыбинскиин хэһэн элидхэлые зүбшэлгэдэ олон хүн хабаадалсаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ арадай ажахын түргөөр хүгжөөгдэхэтэй хамта түмэр замаар ашаа шэрэлгын ямараар дээшэлжэ байха юм. Үшөө нэгэ һонирхолтой жэшээ дээрэ харуулба. Түмэр замай транспортын үнгэрһэн 1961 оной хүдэлмэриин дүнгые 1955 онойхитой сасуулан харахада, ашаа шэрэлгэ аяар 61 процентээр дээшэлһэн байха юм. Үшөө нэгэ һонирхолтой юумэниинь юуб гэхэдэ, түмэр замнай шэнэ техникээр зэбсэглэгдэнэ. Дэлхэй дээрэ эгээл ута, Москваһаа Байгалай эрье хүрэтэр замда электрын элшэ хүсэтэй утаһан татагдажа, Эхэ ороноймнай ниислэл хотоһоо манай эндэ хүрэтэр электровозууд шуумайлдана. Эһэ тооһоор дарадаг, түлишэ ехээр гаргадаг паровозууд түригдэ түригдэһөөр, хойшоо гаража байна.

Байгалһаа Номгон далайн эрье хүрэтэр ошоһон түмэр замые электрын хүсэндэ оруулха талаар ойрын хорин жэлэй туршада туйлай ехэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагданхай. Энэ хэмжээ ябуулгын бэелүүлэгдээд байхада, ашаа шэрэлгэнь 17 дахин дээшэлхэ байна. Тэрэ тоодо манай Буряадай республикын газар дайда дээгүүр гараһан түмэр замай техническэ зэбсэгжэлгэнь үндэһөөрөө хубилгагдаха юм.

Түмэр замай Улаан-Үдын отделениин хүдэлмэришэд долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, энэ жэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Ашаа шэрэхэ, вагонуудай эрьесые түргэдхэхэ, мүн ашаа тээхэ, буулгаха хахад жэлэй түсэбүүд муу бэшээр дүүргэгдэнхэй.

Отделениин предприятинуудта техническэ дэбжэлтэ туйлахын түлөө тэмсэл жэл ерэхэ бүри үргэдэнэ. Үнгэрһэн таба һарын туршада уралан нарижуулагшад хоёр зуу шахуу дурадхал оруулһан, тэдэнэйнь 137-ниинь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, жэл соо хэдэ мянган түхэриг мүнгэ арьбалха арга олдоо. Паровозно, вагонно депонуудай, замай дистанцинуудай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүд оньһожоруулагдан хүнгэдхэгдэнэ.

ҺАЙШААЛТАЙ ДҮНГҮҮД

Үдэр һүни илгадгүй, үбэлэй хүйтэн, зунай халуунһаа хашарангүй, хүсэтэ паровозуудаа жолоодожо ябадаг гээшэ. Түмэр замшадай эдэбхитэдэй суглаанда хабаадалсаһан машинист нүхэр Зубкус коллективэйнгээ ажал хэрэг, хүсэл эрмэлзэл тухай һонирхолтойгоор хөөрөө.

Поездын ашаанай шэрэлгые ехэдхэхэ гээшэ түмэр замшадай хүдэлмэриин гол зорилгонуудай нэгэн болонхой. Бүхы арга боломжонуудаа зүбөөр хэрэглэхын түлөө гаргаһан тэдэнэй оролдолго дэмы үнгэрөөгүй. Мүнөө манай паровознигуудай шэрэдэг нэгэ поезддо 3200 тонно хүрэтэр ашаан тээгдэнэ. Иимэ амжалта хүнгэхэнөөр туйлагдаһан бэшэ, харин олон хүнэй эбтэй, оролдосотой ажалай аша үрэ болоно.

Ажал дээрээ олониитын зүгһөө шалгагшадые табиһанай ашаар хүдэлмэридэ һаад ушаруулдаг элдэб дутагдалнуудые усадхаха арга олдоһон байна. Ниитын шалгагшад нүхэд Шадоев, Сайфуддинов болон бусад ниитын даалгабарида үнэн сэхээр хандажа, элирүүлһэн дутагдалнуудаа заатагүй усадхахые оролдоно.

Мүнөө үеын түмэр зам арбан жэлэй урда тээхи байһандаа һураггүй ондоо болонхой. Автоблокировкоһоо эхилээд, хэлхеэ холбооной автомат хүрэтэр элдэб шэнэ техникэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болонхой. Энэ жэлдэ Улаан-Үдэ станциин сигнализациин ба хэлхеэ холбооной дистанциин хүдэлмэришэд түмэр замаа аюулгүй байдалда оруулха талаар ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. Аянда ябаһан бүхы поезднуудай сигнализациин түхеэрэлгэнүүдые электрын элшэ хүсэндэ оруулалгаар бага бэшэ ажал хэгдээ.

Тус дистанциин хүдэлмэрилэгшэд мүнөөнэй техническэ дэбжэлтын түргэнөөр ябажа байһаниие хараадаа абан, өөһэдынгөө эрдэм мэргэжэлые дээшэлүүлхын түлөө шангаар тэмсэнэ. Энэ жэлдэ институдта 7 хүн, техникумдэ—10, хүдэлмэришэн залуушуулай үдэшын һургуулида 15 хүн һуралсажа гараа. Үнэн сэхэ ажалаараа коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн 40 түрүүшүүл шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, олон мэргэжэл шудалха талаар бусадта эрхим жэшээ харуулна.

ХҮРШЭНЭРЭЙ ЗАХЯА

Манай түмэр замшадай хүршэ—Шэтын отделениин Петровско завод станциин начальник нүхэр Пермяков ажал хэрэг тухайдаа хөөрэхэ зуураа, станциингаа коллективэй захяа дамжуулба.

— Шэтын, Улаан-Үдын отделенинүүдэй түмэр замшад хоорондоо мүрысөө эмхидхэһэн байна,— гэжэ суглаанда уригдаһан айлшан хэлэбэ.— Бултанаймнай урда нэгэл зорилго—арадайнгаа ажахыда ашаа шэрэлгые һайнаар хангаха гэһэн гансахан зорилго табигданхай.

Энэ зорилгоёо гүйсэд хангаха талаар парти, правительствын зүгһөө табигдажа байһан эрилтые гүйсэд һайнаар дүүргэнэгүйбди гэжэ сэхэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Депонуудаймнай локомотивна бригаданууд поезднуудые халан абалсажа, харилсаа холбоогоо үргэдхэдэг байна. Гэбэшье бүхы поезднуудаа график соонь зуун процент ябуулжа шаданагүйбди. Зарим үедэ паровозууд элдэб шалтагаан дээрэһээ станцида удаан саг соо миин зогсохоһоо гадна, олохон бригаданууд поезднуудаа графигһаань гээгдэлтэйгээр асарна. Мүн гүйсэдөөр ашаалагдаагүй поезднууд Петровско завод ерэнэ.

Эдэ дутагдалнуудые усадхахын тула бидэнэр нягта харилсаа холбоотойгоор хүдэлхэ ёһотойбди. Энээн тухай таанадай суглаан дээрэ хэлэхыемни манай станциин түмэр замшад захяа һэн.

ШҮҮМЖЭЛЭЛДЭ ТАБИГДАҺАН АСУУДАЛНУУД

Суглаан дээрэ түмэр замшадай үнэн сэхэ, эршэтэй ажалай үрэ дүнгүүд, социалис мүрысөөнэй аша үрэ тухай хэлэгдэхэһээ гадна, отделениин түмэр замай станци, предприяти, дистанцинуудай хүдэлмэридэ байһан ехэ дутагдалнууд шангаар шүүмжэлэгдэһэн байна. Үгэ хэлэһэн олон хүнүүд түмэр замаар ашаа шэрэлгын үные хямдаруулхын түлөө тэмсэлэй хангалтагүйгөөр табигдаһан тухай тэмдэглээ. Зарим станци болон предприятинууд (цемент-шиферэй завод, мяха-консервын комбинат) поезднуудые дутуугаар ашаална. Нэгэ вагондо 35 тонно ашаа тээхын орондо 25—30 тонно ашаатайгаар ябуулха ушар али олон үзэгдэнэ.

Поезднуудай техническэ хүсые дүүрэнээр ашаглаха талаар дүй дүршэл яһала бии. Жэшээнь, Галуута Нуурай станциин шэгнүүршэ
Ганжуров вагон аш
техническэ арга бол
дыень гүйсэдөөр
Энэ түрүү дүй дүрш
сад станцинуудта х
гэрүүлхэ арга дүү
Теэд эмхидхэлэй хүд
һула дээрэһээ юушье
гүй.

Поезднуудые ашаа
һэн поездын ашаа
ха ажал тон хүшэр х
бар хүсэнэй ажалые
руулдаггүй, бии бай
низмуудые һайнаар
дэггүй дээрэһээ
удаан саг соо б
ашаа шэрэлгын тала
гаргаша ехээр хэгдэ

Түлишэ ехээр гар
паровозуудай орондо
тэ тепловозуудые
талаар бэлэдхэлэй х
хэгдэжэ байбашье,
Үдын паровозно де
ажал ехээр унша
Тэрэшэлэн үбэлдэ б
хүдэлмэри хангал
ябуулагдана.

Наушка станциин
мой секретарь Боло
дэхи дистанциин за
һалагша Кованов бол
түмэр замшадай дун
жүүлгын, ойлгуулам
дэлмэриин муугаар
һаниие шүүмжэлээ.
станцинуудай хүдэлм
хүүгэдэй ясли, саадуу
ранууд удаанаар б
ОРС-нуудай столовон
дэлмэри муугаар таб

ТРАНСПОРТЫН АЖ ДУЛДЫДАХА ЮУМ

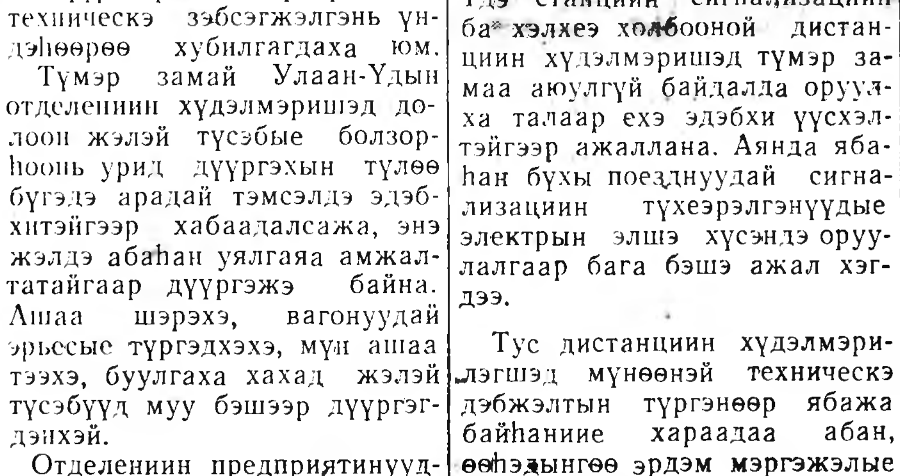
Буряадай совнар
рүүлэгшын нэгэдэхи
Н. Б. Пивоваров түмэ
дай ажалай үүргэ ту
хэ зуураа, респуб
ажахын һалбаринуу
жэлтэдэ тус транспор
ехэ нүлөөтэй байһа
руулба. Энэ ехэ ү
лөөень иимэхэн жэш
руулжа болоно. Мана
хозой предприятину
нойнгоо 92 совнархоз
рэгсэл асарна, мүн өө
үйлэдбэрилһэн проду
совнархозуудта эльгэ

Иимэ хэмжээнэй э
хэдэ мянган километ
замгүйгөөр зөөхын
Гадна совнархозой о
приятинуудай үйлэд
мэр замтай түхэреэн
холбоотой байдаг.
заводто, мяха-консер
бинадта, Шулуутайн,
тайн леспромхозуу
соонь вагонуудые үг
үйлэдбэриень
ушар гарадаг гээшэ.
совнархозой предпр
түмэр замшадтай н
боо барисаатайгаа
мэрилэн, коммуниз
териально-техническэ
байгуулха талаар у
бигдаһан хүндэтэй
хамтынгаа хүсөөр
ёһотойбди гэжэ үгэ
тэмдэглээ.

***

Зүүн Сибириин түм
начальник **Б. К. Са**
КПСС-эй Буряадай
нэгэдэхи секретарь А
догоев гэгшэд сугла
үгэ хэлэжэ, түмэр з
хүдэлмэриие саашад
жаруулхын тула бүхы
ломжонуудые зүбөөр
хыень уряалаа.

Түмэр замшадай
тэдэй суглаан эли
һэн дутагдалнуудые
ха, Москвада болоһо
союзна зүблөөнэй ш
ринүүдые бэелүүлх
тогтоол баталан аба

Улаан-Үдын паровозно депогой машинист Гаврил Таронов байгша оной май һарада Москвада болоһон түмэр замшадай Бүхэсоюзна зүблөөндэ хабаадалсаһан байна. Зураг дээрэ: нүхэр Таронов (дундань байгша, плащтай) түмэр замшадай эдэбхитэдэй суглаанда хабаадагшадтай хөөрэлдэжэ байна.

Л. ЧУКРЕЕВЭЙ фото.

Дээрээ ортоод, тэбдэнэ

(Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

Харин эндэмнай косилкада оруулха морид нэрлэгдээдүй байхаһаа байтагай, хомууд, хударга, сэртэнииг, сопоон, боожо, аргамжа болон үдөөриин арһан хүрэтэрөө гэнтэ мэдэхэдэнь дуталдажа байба. Аса, хажуур, бүлюу складтань баһал олдобогүй. Аса, хажуур гээшые тэрэ зандань хүндэ барюулаад табиха бэшэ, үшөө эшэлхэ, дабтаха гээд али зэргэ ехэ хүдэлмэри бии гээшэб? Эдэ бүгэдые хүсэлдүүлхэ гэжэ ехэ бахардуу хөөрэлдөөнүүд, иишэ тиишэнь зорюута ябуулган, хоноходолгон захагүй боложо эхилбэ.

Үбһэ хуряалгын хүндэ хүшэр хүдэлмэриие комплекснoор оньһожоруулха гээшэ мүнөө үе сагай зайлашагүй эрилтэ болоно. Илангаяа тармагдаһан баал суглуулха, һүрилхэ хүдэлмэри оньһожоруулха тушаа бүри бодомжолоогүй. Совхоз үбһэ һурилдэг ори ганса түхеэрэлгэтэй, тиихэдэнь волокуша бүри нэгэншье байхагүй. Тиимэшье байхадань, харин отделениин механизаторнууд «манда Үнэгэтэй, Городьба гэжэ жэгдэ сабшалан даалгажа үгэгты, бидэ тэдэ газарые механизмын хүсөөр хуу сабшажа сомохобди» гэжэ өөһэдөө дурадхал оруулаа бшуу.

Сабшалга, тармалгые ехэнхиинь машинаар хэхэ арга боломжотой байгаад, аяар 700 гектар шахуу сабшалангаа гар хажуураар сабшахабди гэжэ эндэхид түсэблэнэ. Түсэбэй ёһоор 300 гаран хүниие үбһэ хуряалгада элсүүлхэ ёһотой аад, оройдоо хахадыншье табижа шадахагүй байгаад, иимэ ехэ газар гараар сабшажа хэзээ дууһаха юм гэжэ асуудал табигдаха ушартай. Гадна иимэ муу бэлэдхэлтэй байһан тула; үбһэндөө жэгдэрэн ороторнь адаг арбан хоногынь хиидэ һалашахань гайхалгүй.

Тиихэдэ хээрэ гараад хүдэлхэ хүдэлмэришэдые байра байдалаар, ниитын эдеэ хоолоор хангаха асуудалнууд шиидхэбэреэ олоодүй. «Хоолоо өөһэдөө тус тустаа шанажа, бэлдэжэ эдихэ зон-гүбди, хэн тэрээнинемнай асаржа үгэхэ юм?» гэжэ асуугаашан, гайхаашангууд олон. Тэдэнэй хэлэһээр, урда жэлнүүдтэ ехэнхи хүдэлмэришэд гэрһээ ябажа хүдэлдэг байгаа. Иимэ эмхидхэлтэй ажалһаа ямар тиимэ бүтээсэ ехэтэй үрэ дүн гаралтайб.

— Ажалаймнай түлөөһэн хайшаа байха юм, үнөөхи процент гээшэ ямар хэмжээгээр үгтэхэ юм, али үгтэхэгүй юм гү,— гэжэ байгаад һонирхоошон мүн лэ олон. Тэрэньшье тон зүб. Зүбөөр табигдаһан ажалай түлөөһэн, хүниие урмашуулга гээшэ хадаа үбһэ хуряалгын ябасые хурдабшалха талада али зэргэ ехэ шиидхэхы үүргэтэйб?

— Директорнай бэлдэжэ байна, һаяар лэ бэлэн болохо ёһотой,— гээд, эрхилэгшэ тэрэ асуудалые бэеһээ холодхоно!

Хоёр-гурба хоноод үбһэндэ орохо гэжэ байгаад, мүнөө болоторoo энэ шухала хэрэг яатараа унжагайруулаа юм? Тэрэ хүлеэһэн захиралта мэнэ һая, июлиин 5-да, зохёогдожо, машинада барлагдахаяа үгтөө. Отделени, бригада, звенонуудта хүрэжэ ошоторoo, баһа нэгэ хэдэн хоногто нобшороогүйл болболнь һайн бэлэй.

Совхоз соогоо бараг нэрэтэй отделениин үбһэ хуряалгые ямар бэлэдхэлтэйгээр угтажа байһые харуулбабди. Дутагдалнуудыень хуу тоолохо болоо һаа, үшөө олон юумэ бэшэжэ боломоор. Иимэрхүү дутагдалнууд бусад отделенинүүдтэ үшөө бүри олон, бүгэдыень хурга даран тоолоһоной үлүү гэжэ бодогдоно. 2-дохи отделениин байдал хадаа Онохойн совхозой дирекци, партком болон хүдэлмэришэдэй комитедэй ниитынгээ малые ерэхэ үбэлжэлгын үедэ бардам хүрэхэ үбһэ тэжээлээр хангаха хэрэгтэ эзэн ёһоор анхаралаа хандуулаагүй байһые балшыса гэршэлнэ.

Хайшан гээд хаһа саг соонь үбһэеэ сабшажа, соможо абаха аргатайбибди гэһэн асуудал ёһошолон дирекци гү, али партком дээрэ нэгэшье хэлсэгдээгүй, ямар нэгэн хиналта шалгалта болоогүйнь тон гэмшэлтэй.

Эндэхи партком хадаа хүдөө ажахын шиидхэхы энэ хэрэгэй хажуу талада байна. Отделенинүүдтэхи партийна организацинуудһаа ямаршье эрилтэ хэдэггүй байһаниинь элирнэ. Үбһэ хуряалгын үедэ ябуулагдаха ниитэ-политическэ хүдэлмэри, соёл культурын болон ажаһуудалай талаар эрилтэ хангаха тухай хэмжээ ябуулганууд, үбһэшэдэй дунда социалис мүрысөө яажа эмхидхэхэ тухай дүрим мүнөө болоторoo зохёогдоогүй, парткомой заседани дээрэ харагдаагүй байһаниинь тон гэмшэлтэй.

Малай гол хоол болохо үбһэ жэлһээ жэлдэ ба
жа, ажахыгаа ехэ х
оруулдаг байһанаа
гүй байгаа! Имагта
лээр ядарһанһаа бо
гэрһэн хахад жэлэй
тус совхоз аяар 17
144 үхэр, 6 адуу, 60
гарзалуулаа ха юм.
хан энэ баримта
совхозой хүтэлбэри
һургаал боложо үгэ
гээд тэдэнэр энээнһэ
тобшолол хэхэ байг
эндэхиднай үбһэ х
иимэ муугаар бэлд
рээ ортоод байхада
бодолтойб? Хуряалгы
мэридэ жэгдэрэн
рюусалгата үеые
руулхагүйн түлөө
хид эрид шууд
абаха, бүхы хүсэ
элсүүлхэ бэзэ гэжэ
дана.

Г. ЦЫРЕ
манай тус
Загарайн аймаг.

Үглөөдэр Москвада
найрамдал хамгаалха
...лхэйн конгресс нээгдэхэнь

ЭБ НАЙРАМДАЛ МАНДАГ ЛЭ!

...бүхы дэлхэйн хүн зон, нэгэдэгты!

...йн хоёрдохи дайнай ...ллион доллар сэрэгэй ...нүүдтэ гаргашалагда...на. Энэ зөөри зөөшэ ...hайнаар хэрэглэбэл, ...үлэнэртэ табан таhал... байрануудые барижа ... бүхы үхибүүдые дун...мтэй болгохо, үшөө 5 ... хүн бүхэндэ мүнөөнэй ...гэтэй больницануу...ижа болохо байгаа ...экономистнууд тоолон ...

...э үедэ экономическа ...а хүгжэнги гол оро...алэй туршада сэрэгэй ...нүүдтэ 100 миллиард ... хүрэтэр зөөри зөөшэ ...лдаг байна. Энэ зөө... ...ранциин, Испаниин, ...н, Даниин, Норвегиин ...н зонии жэл соо ху... хангажа болохо байна

... дайн байлдаа үүсхэхэ ...лис бүлэглэлнүүдэй ...алгануудые болюул...өө юу хэхэ хэрэгтэйб, ...бсэг хуряаха талаар ...н зүблөөндэ хабаада...вительствануудта ямар ...жа үзүүлхэ ёhотойб, ... ёhотойл эб найрам...уламта болохын түлөө ... хэмжээ абахаб гэhэн ...нуудые июлиин 9-дэ Москвада нээгдэхэ бүхэдэлхэйн конгрессто хабаадагшад зүбшэн хэлсэхэ байна.

Дэлхэйн бүхы арадууд энэ конгрессые дэмжэбэ. Тус конгресс эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Соведэй үүсхэлээр зарлагдаха байна. Дайн байлдаа сарахын түлөө бэрхэшээлтэй тэмсэл үни удаан хэгдэнэ. Энэ тэмсэлдэ конгресс туhа нэмэри оруулха гээд, Англиин эрдэмтэ, эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Соведэй президент-гүйсэдхэгшэ Джон Бернал бэшээ hэн.

Арадуудай hайн hайхан байхые хүсэдэг бүхы хүнүүд Москвада зарлагдаха конгрессые айхабтар баяртайгаар угтаhан байна. Элдэб хараа шугам баримталдаг ниитын организацинууд, хүн зон конгрессые бэлдэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаа. Франциин автомобильна заводуудай эб найрамдалай Соведэй хүтэлбэрилэгшэ Мишель Элуа иигэжэ хэлээ: «Амгалан ёhоор зэргэ оршон байха гээшэ нэгэл зүб зам гээд бидэнэр, хүдэлмэришэд, этигэнхэйбди. Энэ харгы замаар ябаха хэрэгтэй».

Мишель Элуа гэгшын энэ мэдүүлгэ тон hайшаамаар. Дэлхэйн ажалша хүнүүд иигэжэл бододог байна бшуу. Арадуудай хоорондоо бэе бэеэ hайнаар ойлголсодог болохо хэрэгтэ болохоёо байгаа бүхэдэлхэйн конгресс ехэ удха шанартай байха. Юуб гэхэдэ, дэлхэйн 117 оронуудай түлөөлэгшэд бүхэдэлхэйн энэ хуралдаанда хабаадаха хүсэлтэй байhанаа мэдүүлбэ.

Москвагай конгрессто арадуудай бэлдэхэ үедэ бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряаха асуудалнуудта зорюулагдаhан национальна конгрессүүд, конференцинүүд үнгэргэгдөө. Эб найрамдал хамгаалха гэhэн резолюци тэндэ баталагдаhан байха юм. «Бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха тухай Советскэ Союзай оруулhан дурадхалнууд бүхы арадуудай эрилтэнүүдтэй таарана. Энэ дурадхалые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө бүхы зохихо хэмжээнүүдые абахабди» гээд, эб найрамдалай Бирмын Соведэй конгрессто хабаадагшад өөhэдынгөө түлөөлэгшэдтэ захяа. США-гай ядерна туршалгануудые хэжэ байhаниие элдэб организацинууд, эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэд сэхэ шууд буруушаагаа. Илангаяа газарhаа дээшэ ехэ үндэртэ ядерна зэбсэгүүдые туршаха hэдэлгые эдэнэр буруушааhан байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ гадаадын оронуудай айлшад Москва ерэжэ байна. 100, 150 дээшэшье тоотой делегаци зарим оронуудhаа ерэнэ. Америкын Холбоото Штадууд, Инди, Бразили, Англи, Франци олон делегадуудые конгрессто эльгээгээ. Африкын 27 гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд конференцидэ хабаадаха байна. Гэбэшье Москвагай конгрессто хабаадаха хүсэлтэй бүхы хүнүүд Москва ерэжэ шадахагүй ха. Конгрессэй амжалтатайгаар үнгэрхэгүйн түлөө хархис этэгээдүүд бүхы хэмжээнүүдые абана. Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүн Вальтер Диль гэгшын Москва ерэхые Бонной засагаархид зүбшөөбэгүй. Англиин лейбористнуудай партиин хүтэлбэрилэгшэд, мэдээжэ эрдэмтэ, ядерна зэбсэг түхеэрхэ ябадалда эдэбхитэйгээр эсэргүүсэдэг Бертран Расселые элдэбээр муушална. Расселай конгрессые дэмжээ hаань, партиhаа гаргахабди гэжэ тэдэнэр занаhан байна.

Советскэ правительствын толгойлогшо Н. С. Хрущевой буу зэбсэг хуряалгаар Советскэ Союзай политикые конгрессто тодорхойлхо болоhониие дэлхэйн олониитэ үндэрөөр сэгнэбэ. Совет арадай, дэлхэйн бүхы арадуудай амгалан hайнаар, хани ёhоор ажаhууха хүсэлтэй байhаниие энэ ушар гэршэлэн харуулна.

Эб найрамдал бэхижүүлэгдэхэ. Зүгөөр энэ хэрэгые бодотоор бэелүүлхын түлөө эб найрамдалда дуратай бүхы хүнүүдые нэгэдүүлхэ хэрэгтэй. Тиигэжэ эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй хүсые дайн байлдаанай аюулда эсэргүүгээр зорюулха шухала. Энэ шухалын шухала асуудалые буу зэбсэг бүгэдөөрөө хуряаха, эб найрамдал тогтоохо зорилготой бүхэдэлхэйн конгресс зүбшэхэ байна.

А. Романов,
ТАСС-ай шэнжэлэгшэ.

Эдир бага хүүгэдэй
Энхэ амгалан сагта
Элүүр мэндэ ургахадань
Эльгэлэн баясамаар байдаг!

Б. ПОПОВОЙ фото.

БУРЯАД АРАДАЙ hАНАЛ ХҮСЭЛ

Москвада болохоёо байгаа уласхоорондын эб найрамдал хамгаалагшадай Бүхэдэлхэйн конгрессто хабаадахаар ниидэхынь урда тээхэнэ эб найрамдал хамгаалха Буряадай комитедэй түрүүлэгшэ, эб найрамдал хамгаалха сағ үргэлжын совет комитедэй гэшүүн уран зохёолшо Намжил Гармаевич Балданотой манай корреспондент иигэжэ хөөрэлдэбэ.

— Байгша hарын 9-нэй үдэр Москвада нээгдэхээ байгаа эб найрамдал хамгаалагшадай Бүхэдэлхэйн форумай гүнзэгы удха шанарые дэлхэйн арад бүхэнэй ойлгожо байhаниинь гайхалгүй,— гэжэ Н. Балдано мэдүүлбэ.— Тиимэл хадань тэдэнэр өөhэд өөhэдынгөө түлөөлэгшэдые амгалан ажал хэрэгээрээ суурхаhан манай оронай ниислэл хото эльгээжэ байна бшуу. Хамтадаа 117 гүрэнэй түлөөлэгшэд бууха юм. Радиогоор hүүлэй мэдээсэл шагнахада, Японой, Монголой, Чехословакиин, Франциин болон бусад гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд буужа байна ха.

— Танай ударидалга доро

хүдэлжэ байгаа эб найрамдал хамгаалха Буряадай комитет эдэ үдэрнүүдтэ ямар ажал ябуулга хээб?

—Эдэ үдэрнүүдтэ эб найрамдал хамгаалха Буряадай комитедэй өөрынгөө ажалые эршэдүүлhэниинь ойлгосотой. Монголhоо мордоод, Москва зорижо ябаа эб найрамдал хамгаалха Монголой комитедэй түлөөлэгшэдые угтан, үдэшөөбди. Гадна эб найрамдалай фонд суглуулха хэрэгые яhала амжалтатайгаар ябуулаабди. Нэгэ иимэ тодорхой жэшээ өөрөө уран зохёолшо hэн тула харуулhууб. Ушар юуб гэхэдэ, манай уран зохёолшод түлбэригүйгөөр эб найрамдалай фондо хамтынгаа нэгэ ном хэблэжэ бэлэглэхэ гэжэ шиидээ. Саашань хэлэхэдэ, манай республика соо Москвада нээгдэхээ байгаа Бүхэдэлхэйн эб найрамдал хамгаалагшадай Конгрессто зорюулагдаhан лекци, хөөрэлдөөнүүд үргэнөөр хэгдээ.

— Москва мордохынгоо урда юун гэжэ хэлэхэ байнат?

— Бүхэдэлхэйн арадууд эб найрамдалда дуратай, эб найрамдалые хамгаалгые мүнөө сагай гол шухала асуудал гэжэ тоолоно. Манай республикын ажалшадай тиимэ hаналтайнь дамжаггүй. Энэ hаналынь Москвада сугларhан түлөөлэгшэдтэ дамжуулха хүсэлэнтэйб.

Цэдэн Галсанов.

Германиин хүдэлмэришэн тухай баллада

Удаан урдын жэлнүүд соо
Ууха умдагүй,
Эдихэ хоолгүй,
Буу хэхэhээ
Бэшые мэдэхэгүй,—
Бузар хибэдэ эдюулшоод,
Ажалша гарайнгаа
Альганай зохолходо,
Холонхой гарайнгаа
Хурганай хотирходо,—
Энэ бүтэхэеэ болёо,—гэн,
Эрид шиидэнги
Эршэ зоригоо зангидаа hэн.
Тиигэжэ, халуун
Тэмсэлэй дуун
Тэнгэри туласа
Тэгүүлэн гараба!
Шуурган шэнги
Шанга дууе
Түргэн аялгаар,
Түмэн хухалгаар дэмжэн,
Түрүү хүдэлмэришэн
Түүхэтэ тулгаа —
Түрэ засагаа
Буу барижа
Буляалдан, тэмсээ hэн.
Сохом тиихэдээ
Соло алдар намнаа бэшэ,—
Эрьюулгэ сооhоо
Эршэтэ долги бэдэрээ гээшэ!
Тиигэжэ ябахадаа,
Тэмтэрээд абахадаа,
Досоонь хододоо
Долоон асуудал гараад,
Алиш харгыгаарнь
Алхалан дабшахынь
Ойлгон ядажа,
Огто таhа тулгардаад,—
Хэн намайе,
Хэнэй баатар мэргэн
Хэзээ, хайшань
Хүтэлхэб?—гэжэ маргаа hэн.
Ган түмэр тэмсэлэй
Гал дундуур,
Адха томо хүлhэнэй
Аадар дундуур
Ябажа ябаhаар
Яhа зуугааш,
Удха шанарынь
Ойлгон абааш:
Маркс, Ленинэй
Мэргэн сэсэн hургаал
Иран гэхэдэш,
Эдэ бүгэдэш
Эли тодоор
Элирэн зохирон гараал.
Тэрэ гэhэнhээ хойшо
Тэмсэлэйш зам хотойжо,
Маркс, Ленинэй
Мэргэн компас жолоо
Мандаhан нараншни болоо
Энээнhээ гэрэлтэй,
Энээнhээ этигэлтэй
Эгүүридын зам үгы,—гэлсээн
Деутчланд дээгүүр
hолонготоод,
Дэлгэрээ эрид тэмсээн!
Маркс—Энгельсын
Манифест-зарлиг
Уншажал байхадань,
Ойлгожол hууханань,
Улам тодорхой,
Улам нугархай зэбсэг болоо.
Тэрэ зэбсэгээ
Түмэртэ хэблээд,
Ган буладаар
Галда шэрээгээд,
Улас түрэеэ
Улаан гараараа бэшэ,—
Буу зэбсэгээр
Буляан абахадань, дэлхэй:
Тон зүб!—гэжэ
Тобшолол хээ hэн бэлэй.
Харин мүнөө
Харин мүнөө
Хрущев дурадхал оруулаа:
Буу зэбсэг
Бултыень хуряая,
Бултадаа хамтуулаа!
Буу шуун гээшэ
Булимтарагшадай зүн,
Алууршадай гарта
Аймшагтай муухай зэбсэг мүн!
Газараа, эрхэеэ
Гартаа абаа хадаа,
Буу зэбсэгээр
Буляан абаа хадаа,
Тэрээнэээ одоо
Түмэр түдэгэ болгоод,
Түүхын бог дээр
Түлхин хаяеы, гэнэ СССР.
—Буугаа хаяха гэжэ гү?
Болохо юм аал тиигэжэ?!—
Гэhэн асуудалнууд
Гэнтэ гарана hэргылжэ:—
Арад эргэнэй.
Ажалшан түмэнэй
Ами наhа аршалха,
Амгалан байдал баталха
Буу зэбсэгээ юу
Бултыень хуряаха гэжэ гү?
Бүмбэрсэг дэлхэй
Бүхэли дээрээ
Бүрин эрхэеэ абаадүй ха юм.
Энээни hайтар,
Энээни тобойтор
Элирхэйлхэ хэрэгтэй,
Инхэ манай уялга мүн!
Эндэ дахинаа ираал
Эгүүридын hургаал —
Маркс—Ленинэй
Мэргэн заабари уншаад,
Одоол дахин
Удха барин,
Ойлгон, ухаалан абаа.
Социалис байдал
Суранзан ольhоор жэгнэн,
Буурай арадуудые
Бултыень татана нэгэдхэн.
Бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэн
анги
Бүрин түгэс хэзээш илаха!
Буугай галаар бэшэ, —
Большевик нүлөөгөөр,
Атомна бомбоор бэшэ,—
Амгалан мүрысөөгөөр,
Сэмнэг даряар бэшэ,—
Сэсэгэй үнэрөөр
Илажа түгэс хэзээш мандаха!
Тиимэ дээрэhээ
Тэмсэлэй зориг эршэлэн,
Буу зэбсэгээ
Бултынь хуряае эсэслэн!
Дайн дажарай
Дахин болохогүйн түлөө,
Фашист ажарайн
Дахин бодохогүйн түлөө
Алуурнин зэбсэг буу,
Атомна бомбонууд,
Сэрэгэй базанууды,
Шэнэ ракетэнүүды
Суглуулжа ерээд,
Сусажа эбдээд,
Газарта булая,
Уhанда шинхая,
Галда шатаая,
Хяhада дабтая, —
Анзаhан болгожо,
Ажалаа хүгжөөе!
Иигэжэ мүнөө
Дэлхэйн хүдэлмэришэд
Эдэнэй мүрөөр
Немец хүдэлмэришэд
Тэмсэлэй зориг түгөөнэ,
Тэрэс фашистнары hүрдөөнэ.

Гунга Чимитов.

Амгалан сагай аян

Агуу наран hүлдэтэй
Алтан дэлхэйдэ хүндэтэй,
Амитан бүхэнэй
Ажа амидаралда хэрэгтэй
Эгээл
Эрхим шанарта
Этигэнэб.
Нарай бэетэйhээ хойшо
Наранай элшэ бэедээ
тудхаажа,
hайхан мүнсэгэр
hарые харахадаа,
hайхашаажа,
Эдлэхэ нэгэл наhаяа
Энэ юртэмсэдэ тэгнэhэн,
Эжы, абын
Эрдэни мэтэ, нангин,
Эритэ мэтэ, хурса үринэрэй
Эгээл hайн hайхан хэрэгтэ
Этигэнэб.
Энэ этигэлни
Эльгэ зүрхым доhолгоод,
Шуhым бусалган, булгюулжа,
Шуумар бодол түрүүлжэ,
Шулуужуулан,
Үүр хираанаар
Үтэр унтариhаам бодхоогоод,
Аян замай тэмдэг —
Алда ута таяг адхуулаад,
Нара гараха зүг руу
Намайе харгыда үдэшэбэ.
Аянайм харгы намайгаа
Ашагүй зобоогоо,
Алхалха гээшэ
Амар бэшэ — хүлөө холгооб.
Энэ аяншалгам hайн байгаа—
Эрхим хүнүүдээр
хаа-хаанагүй золгооб.
Эм даа бодото нэгэ
hанаатанай уулзалга —
Эдэгэдэг hэн тэрэ доороол
хүлэйм холонхой.
Сэдьхэлэйнгээ оёорhоо
дуугаралсаад,
Сэгнэшэгүй найрамдалда
дуратайгаа лаблалсаад,
Сэхэ саашаа алхалхаш даа
Хүхюун,
Хүнгэн бөлонхой.
Эгээл энэ замдаа золгоhон
Эрхим hайн хүнүүдтэ
Ээмээ түшэн, нэшээд,
Энэ шүлэгөө бэшээб.
Мүхэреэн бүмбэрсэг дэлхэйн
Меридиан-хабhа дамжажа,
Алтан наранай гараха
Арюун зүгые шэглэжэ,
Аян замда мордоо hэм.
Дурна зүг руу мордоо бэлэйб,
Дуугаа дуулан ябаа бэлэйб.
Дуулим hайхан Буряад
оромни
Дуунайм эхин болоо.
Арад зонойм эрхэ сүлөө
Аялгань болон зэдэлээ.
Хүдэлмэриин уран бүтээл
Хүбшэргэйнь болон
шэнхинээ hэн.
Хүнүүдэймни баяр жаргал
Хүгжэм болон ханхинаа hэн.
Аажам наранай гэрэл угтан,
Алхалхада гоё даа.
Дайнай бэшэ, аянай харгы
Дахахада ёhоор даа.
Номгон далайн
Ногоон тунга уhан дээгүүр
Зурлаа татан,
Зугаа шэдэн,
Наран алтаран гарана.
Нармай үргэн Совет дайдым
Наран hайханаар шарана.
Наран, Наран!
Намжаа толонш
Яhатан бүхэнэй ажаhуудаг
Ямарш орон, гүрэниие
Өөрэгүйл жэгдээр
гэрэлтүүлнэ,
Өөрэгүйл тэгшээр
дулаасуулна.
Энээн мэтэл даа
Эб найрамдал!
Ямарш оронэй,
Ямарш гүрэнэй
Арhа яhатанда,
Арад бүхэндэ
Эм мэтээр hанагдадаг,
Эрдэни шэнгеэр сэгнэгдэдэг
Эб найрамдал!
Дэлхэй дээрэ мандаха
ёhотой,
Дэлгэр жаргал асарха
зорилготой.
Эсэшэ сусашагүй
Эршэтэ ажалай
Эрхим тулгуури
Эб найрамдал!
Эгээл иимэhээ
Энэ дэлхэйн
Үнэн сэхэ
Үй түмэн арад зон:
«Аюулта дайн хэрэггүй!
Амгалан байдал мандаг!»—
гээд,
Шадалай хүрэхэ
Шанга дуугаар
Хүрьhэтэ газарай
Хүнхинэн зэдэлтэр
Дорьбон доhолтор
Дохёолно.
Дэлхэй дээрэхи
Дэмбэрэлтэ нангин хууляар
өөгдэhэн,
Ухаан бодолой
Убдиста байгаалиар
бүтээгдэhэн,
Газар, агаар,
Гал, уhанай
Эгээл
Эрхим шанарта
Этигэнэб.
Амгалан ажалаар
Амидаржа ябаhан,
Аха дүүгэй мүнхэ агаараар
Амилжа ябаhан
Энэ дэлхэйн
Эгээлэй хүнүүдэй
Эгээл hайн hайхан хэрэгтэ
Этигэнэб!

Дэлхэйн сонинhоо

Бэеэ даанхай байдалтай болоhоной hайндэр

...ЖИР, июлиин 5. ...). Бэеэ даанхай бай... болоhоной үдэрые ...та ехээр hайндэрлэбэ. ...ай Республикын Саг ... правительствын шиид...эр энэ hайндэрые бүхы ...дотороо айхабтар баяр...р тэмдэглэhэн байна. ...үүр сэрэгэй парад бо...лжирай национально...элгын армиин сэрэг... муниципалитедэй бай... урдуур ябажа гараба. Алжирай Республикын Саг зуурын правительствын толгойлогшо Бен Хедда, правительствын гэшүүд тэндэ хабаадаа. Сэрэгэй парадай дүүрэhэнэй hүүлээр ажалшадай жагсаал болобо. hурагшад, эхэнэрнүүдэй организацинууд, Алжирай хүн зон, Эхэ оронойнгоо элдэб нютагуудhаа ерэhэн олон делегацинууд Республикаяа дэмжэжэ, тэрээндээ үнэн сэхэ байhанаа мэдүүлбэ.

...ацинуудай ордондо уулзалга болобо

...НЕВЭ, июлиин 6. ...). Лаосой асуудалые ...эхэ уласхоорондын зүб... хоёр түрүүлэгшэнэр — ... Пушкин, М. Макдо... гэгшэд, Лаосой нацио... нэгэдэлэй Саг зуурын ...ельствын премьер-министр хан изагуурта Суванна Фумагай хүндэлэлдэ уулзалга хэбэ. Энэ уулзалга Нацинуудай ордон соо үсэгэлдэр болоо. Женевын хэлсээндэ хабаададаг оронуудай делегацинуудай гэшүүд, советнигүүд уулзалгада байба.

Австриин Министрнүүдэй Соведтэ

...НЭ, июлиин 6. (ТАСС). ...иин Министрнүүдэй ...эй үсэгэлдэр үнгэргэг... заседанида канцлер А. ...х, гадаадын хэрэгүүдэй ...р Б. Крейский гэгшэд ...иин правительственна ...циин Советскэ Союз, ...и ошоhон тухай прави...твын гэшүүдтэ мэдээ...

...цлер А. Горбахай эдэ ...удаар ябаhан тухай ...энгы мэдээсэлые Ми...үүдэй Совет хараадаа ... гээд, «Винер Цейтунг» ... бэшээ. Алжирай Республикые мэдэрхэ, hаядаа тэрээнтэй дипломатическа харилсаануудые тогтоохо шиидхэбэри Австриин Министрнүүдэй Совет абаба.

Канцлер А. Горбах, гадаадын хэрэгүүдэй министр Б. Крейский, МИД-эй статс-секретарь Л. Штейнер үдэшэлэн Австриин президент А. Шерфтэй үдэшэлэн ошожо уулзаад, Франци, Советскэ Союз ошоhон тухайгаа мэдээсэбэ.

Австриин газетэнүүд хамтын коммюнике толилбо

ВЕНЭ, июлиин 6. (ТАСС). Австриин правительственна делегациин Москва ерэhэн тухай совет-австрийска хамтын коммюнике газетэнүүд мүнөөдэр толилбо.

Хэлсээнүүдэй амжалтатайгаар үнгэрhэн тухай «Эстеррейхише Нейе Тагесцейтунг» газетэ тэмдэглээ. «Венэ Москва хоёрой хоорондо шиидхэгдээгүй асуудалнууд байхагүй» гээд, «Дас Клейне Фольксблат» бэшэhэн байна. «Австри хододоо бэеэ абанги байдаг. Тиигэжэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ туhа нэмэри оруулагдана. Хоёр гүрэнүүдэй хоорондохи хани ёhоной харилсаануудые саашадань хүгжөөхэ үндэhэ hуури бии болобо» гэжэ «Арбейтер-Цейтунг» газетэ бэшэhэн байна.

Советскэ Союзай правительственна делегациин hаядаа Австри ерэхые уриhан тухайнь газетэнүүд анхарал табина.

Великобританиин компарти фашис номнолые хорихо эрилтэ табиба

ЛОНДОН, июлиин 6. (ТАСС). Великобританиин компартиин политическэ комитедэй мэдүүлгэ эндэ толилогдоо.

Англиин фашистнуудые толгойлогшо Мосли Дано гэгшэдэ Трафальгарска талмай дээрэ июлиин 22-то хорото зорилготой митинг үнгэргэхыень зүбшөөгдэбэ. Энээнииень Англиин олониитэ зон буруушаана гээд, политическэ комитет мэдүүлгэ соогоо тэмдэглэнэ.

Иигэжэ хорото этэгээдүүдэй митинг хэхые зүбшөөhэн ушар «демократическа үзэлтэй хүнүүдые наадалhан» ябадал болоно гээд, политическэ комитет тэмдэглээ.

Англида үндэhэ яhанай илгаа гаргаха, семит яhанай хүнүүдые хашаха ябадал гарана. Энээниие хуулита ёhоор хорихо ёhотой гээд, Великобританиин компарти эрилтэ табиба. Иимэ хорото номнол хорихо тухай хуулиин проект парламентда оруулагдаа. Энээниие бүхы партинуудай түлөөлэгшэд дэмжэhэн байна. Хуулиин энэ проектые ёhотой хуули болгохын түлөө дары хэмжээ абаха шухала гээд, мэдүүлгэ соонь заагдана.

Баруун Ирианда

ДЖАКАРТА, июлиин 6. (ТАСС). Антара агентствын мэдээсэhээр, Баруун Ирианиие Голландиин колонизаторнуудай дарлалтаhаа сүлөөлхын түлөө Индонезиин патриодууд улам эдэбхитэйгээр тэмсэжэ байна. Чендераваси гэдэг хахад арал дээрэхи партизануудай отрядууд районой гол городынь — Мураи-Мегу гэгшые эзэлбэ. Кумбо, Мераукс мүрэнүүдэй шадар тэмсэдэг партизанууд хэды hууринуудые сүлөөлөө.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур
1962 оной июлиин 8.

НЮТАГ, НЮТАГАЙ ҺОНИНУУД

ОЛОНДОО ХҮНДЭТЭЙ

ОЛОНДОО ХҮНДЭТЭЙ

Зүүн-Мүрэнэй хүдөөгэй библиотекын ажал мэнэ һая болотор хангалтагүй байһан юм. Тэндэ хүн зоншье харагдагшагүй бэлэй.

— Юу тэндэ ошохобши даа, зүйтэй, һонирхомоор юумэншье байхагүй,— гээд, хүнүүд гомдогшо һэн.

Харин нёдондо жэлһээ хойшо энэ библиотекын хүдэлмэри тад ондоо болоо.

— Библиотекэ ошоё. Һонирхомоор номшье тэндэ олохош. Шэнэ газетэшье уншахабди,— гэһэн хөөрэлдөөн нютагай залуушуулай дунда үдэр бүри болодог.—Зол тудаа һаа, һонин лекци, хөөрэлдөөшье шагнахабди.

— Манай фермэдэ шэнэ номуудые үгэхэб гэһэн юм. Мүнөө тэдэнээ абахабди,— гээд, холын фермэһээ ерэһэн малшадшье хэлсэхэ юм.

Тус библиотекые даагшаар залуухан Римма Крылова хүдэлнэ.

Тэрэнэй һая ерэхэдэ, библиотекэдэнь оройдоол 190 уншагшад байһан тоотой, ондоо ямаршье һайнда тооломоор юумэн хэгдэдэггүй һэн.

Өөрынгөө ажалда угаа дуратай, хэһэн юумэеэ дутуу хаядаггүй энэ эдир басаганород, буряадшье зонтой богони саг соо һайнаар танилсажа, тэдэнэй уншахаар дуратай номуудые гү, али журнал, газетэнүүдые оложо үгэһэн лэ байдаг. Тиимэһээ библитекын уншагшад аяар 700 гаран болонхой.

Римма Крылова гансал библиотекэ соогоо ажаллаад байдаг бэшэ, мүн колхозой холын фермэ дээгүүр 8 нүүдэл библиотекэ тогтоожо, малшадай эрилтэ һайнаар хангана. Тэрэнэй хажуугаар үшөө 5 хүн—ном тараагшад ходоодол хүдэлжэ байдаг.

Өөрөөшье нүхэр Крылова колхозой малшадай хүндэтэй айлшан болонхой. Элдэб һонирхолтой лекци, зугаа хөөрэлдөө үнгэргэжэ, улад зоной урма зориг бадаруулдаг юм.

Имэл дээрэһээнь Зүүн-Мүрэнэй зон «манай Римма, манай эрхим библиотекарь...» гэжэ нүхэр Крыловае нэрлэдэг болонхой.

Түнхэн. **Б. Машкинов.**

Радиотой автобусууд

Буряадай автотрестын № 3 автотранспортна конторо байгша июлиин 15-һаа Улаан-Үдэ хотынгоо түбһөө Аршан, хирпиисын завод хүрэтэр, мүн түмэр замай вокзал ГЭС хоёрой хоорондо ябадаг автобусууд кондукторгүйгөөр түлөөһэ абаха кассануудые табижа, жолоошын соносхол хэхэ радиоаппаратура тодхожо байна. Эдэ маршрудаар ябаха 25 хүнһөө бүридэһэн комсомол залуушуулай бригада байгуулагдаба. Бригадые коммунис ажалай ударник нүхэр Черкашин толгойлно.

Тиимэ радио аппаратура, касса арбан автобусуудта тодхогдохо юм.

Г. Гатабай.

Түмэр замшадай амаралта

Амаралтаяа ашагтай туһатайгаар үнгэргэхэ арга ажалшан бүхэндэ бии. Илангаяа зунай, намарай сагууд хэзээ хэзээнэйхиһээ дулаан, һайхан байдаг туладань, хүнүүд ехэнхидээ энэ үедэ амарна.

Профсоюз ажалшадай амаралта тухай ехэ анхарал хандуулна. Хэдэн зуун түмэр замшад жэл бүхэндэ курорт болон амаралтын гэрнүүдтэ ошожо амарна. Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын райпрофсож мүнөө жэл 600 гаран хүдэлмэришэдые амаралтын гэрнүүдтэ эльгээхэнь. Тэдэнэрэй олонхидынь Мальтагай, Ангарай, Красноярай, Зүүн Сибириин түмэр замшадай амаралтын гэрнүүдтэ амарһан ба амаржашье байха юм. 278 хүн оронойнгоо элдэб курортнуудта амархаар эльгээгдээ.

Түмэр замшадай хүүгэд пионерэй лагерьта олооро ошоно. Лесовозно гэжэ газарта түмэр замшадай хүүгэдэй амардаг лагерь бии. Тэндэ хамта 1500 хүүгэд эльгээгдэхэ юм. Лагериин сезон июниин 15-һаа нээгдээ. Тэрэшэлэн Гусиное Озеро, Мысовая станци шадархи лагерьнуудта 200 пионернүүд амарха юм.

ХЭДЭН ҺАРААР УРИДШАЛБА

Шэнэ-Бэрээнэй механическа заводой хүдэлмэришэд валовой продукци бүтээн гаргаха хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргэһэн байна.

Коммунис ажалай предприятиин хүндэтэ нэрэ солодо хүртэхын түлөө тэмсэдэг тус заводой хүдэлмэришэд долоон жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхэ социалис мүрысөөндэ аймаг доторoo нэгэнтэ бэшэ түрүү һуури эзэлһэн байха.

Заводой үйлэдбэриие үргэдхэхэ талаар ажал эндэ үргэнөөр ябуулагдана. Трактор заһабарилгын хоёр поточно линии һүүлэй үедэ ашаглалгада тушаагдаа, цехүүд шэнэдхэн хубилгагдажа байна. Хэрбээ табан жэлэй саада тээ завод һарадаа 5—8 трактор заһабарилжа гаргаха шадалтай һаа, мүнөө һара соо 50 трактор капитальнаар заһабарилдаг болоо. Харин долоон жэлэй эсэс багта 250 тракторта капитальна заһабари хэхээр завод үргэдхэгдэхөөр хараалагданхай. Гадна эндэхи хүдэлмэришэд «ГАЗ-51» маркын автомашинануудай заһабари хэжэ һураха гэжэ шиидэ.

Долоон жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхээр мүрысэжэ байһан Шэнэ-Бэрээнэй механизаторнууд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

С. Вяткин.

Загарай.

Шэнэ мэргэжэлтэд

Улаан-Үдын механизированнэ шэлэй заводой хэдэн арбаад хүдэлмэришэд, алба хаагшад ажалһаа таһалдангүй үдэшын индустриальна техникумдэ һуралсажа, эрдэмээ дээшэлүүлнэ, шэнэ мэргэжэлтэй болоно.

Һаяхан эндэхи 15 түрүү хүдэлмэришэд дипломно хүдэлмэреэ хамгаалжа, барилгын материалнуудай промышленностиин техник-технологуудай диплом абаба. Тэдэнэй дунда газостанциин хүдэлмэришэн Клара Пинигина, составной цехэй хүдэлмэришэн Тоня Вторушина, лабораториин хүдэлмэрилэгшэд Людмила Малина, Лида Маркова болон бусад бии.

И. Петров.

РАССКАЗ

ХЭРМЭШЭ

Арба наһа гүйсөөгүй, балшар бага ябагдаа бэлэй. Шара набшын халуун бууража байһан үе һэн.

Үдэшэлэн һэн. Жэжэ божо ажал, үдэшын эдеэн дүүрэбэ хэбэртэй. Бүгэдөөрэн унтаридаа оронхой. Задагай гуламтын галшье һүнэжэ, улаан сог уйгаагтан харлажа захална. Газаашье харанхы болошобо хаш, огторгойдо одо мүшэдэй улаб-ялаб гэлдэхэнь үрхөөр харагдана. Байдбайд гээд лэ, юушьеб абяархаһан янзатай, Баашха нохоймнай ехэ залхуугаа хүрэнги, «һаб-һаб» хусана.

Дурд гэн алдажа хэбтэһэн байтаа хаб. Нэгэ юумэн гэр дээгүүр ябаһаншаг, гэнтэ «торд» гэбэ гү, залд гээд һэришэбэб. Шагнаархан хэбтэжэ байтарни, гэр дээрэмнайл даа, Баашха нохоймнай хусахые һажааһаншаг «биааб-биааб» гэжэ байжа хэдэ дахин аягүй муухайгаар нэгэ юумэн шашхажархибал даа. Шудхэр үхэдэл иигэбэ тиигэбэ гэжэ байжа хүнэй хөөрэлдэдэг эзэлүүдгүй һанаандамни ороодхибо. «Одоол үнөөхил шудхэрынь хаяаш» гэжэ бодоходоо, бүришье ехээр айшаһан би оро бодогүй хүнжэлэйнгөө мухалай руу шургашабаб.

Хоймортоо унтажа хэбтэһэн ахаймни хэдэ дахин дээрэ дээрэһээнь шангашагаар ханяагаад абана. Ай зайлуул, үнөөхи гэр дээрэхимни ахайеымни һажаажа байгаад баһал хэдэ дахин ханяажархёод, һаршагад гээд ниидэшэһэн шэнги болоодхибо.

— Хүбүүн, бү айгаарай, энэшни хэрмэшэ гэжэ шубуун гээшэ, нохойн хусахые, хүнэй ханяахые, үхибүүнэй бархирхые һажаахадаа, ехэ бэрхэ юм,—гэжэ эсэгэмни минии һанаа зайһана. —Мүнөө намартаа хэрмэн голой хара набтуулда олон байхань ха юм,—гэжэ хэлээд, уданшьегүй хурхиршоо һэн.

Баруун урдахи овингой хорёо багтал хэбэртэй, дахин һуугаа хаш, үнөөхи муухайгаар абяа гарагшамнай баһал ханяагаад, хусаадшье туршахань дуулдаа һэн. Тэрэнэй гэгэхэл бүхэндэнь нюрга руумни хүйтэ даахадал гээ бэлэй. Хэзээдэ нэгэтэл, ехэ болоходоо, тэрэ шубуу заатагүй харахал байхаб гэжэ олон юумэ бодожо хэбтэтэрээ, нойртоо диилдэшоо һэн хаб...

...Он жэл һубариһаар, гуша гаран жэлшье үнгэршоо, үнөөхи хэрмэшэнтэеэшье ушарһан юумэ үгы, харин сэхыень хэлэхэдэ, тэрэнээ огто мартажархиһан байгааб.

...Түргэн ураохалта Дүрьбэ мүрэнэй урда һалаа болохо зээрэг дошхон һойрог горхониие үгсэжэ, нэгэтэ һамарһашалха саг тохёолдоһон юм. Хэдэн эгсэ үндэр шэлэнүүдые дабажа, зориһон газараа хүсэгдэбэ. Хүбшын үдхэн хуша соо харанхы болохыгн урдахана һахы һалаг отогоо барижа дүүргээд, гуламта түхеэржэ түүдэбшэ табинхай, эдеэгээ шанажа «анбун» гэжэ галаа тойронхой, забһартань дүлэдэ шараһан дабирхайн үнэр анхилһан борбоосгойн һамар сэмэн, хараһан үзэһэнөө хөөрэлдэн, сэнгэжэ һуубабди. Дабирхайтай түлеэнэй халуун охин нюур гайтайханаар шарана. Соробхилмо улаан дүлэниинь хара утаан болон мушхаран, баглагар хушануудай забһар дундуур огторгойе өөдэ ялбалзуулан дэгдэнэ.

Намарай урин дулаан тунгалаг һайхан үдэшэ хүбшын сэбэр арюун анхилма агаараар амилан, хушан шарахан сайгаа гудамхин һуухада, али зэргэ зохид гээшэб. Одоо даа һонин! Аргагүйл бабаралдан, эльгэ хаталдан, һанаһан байһанаа андалдан хөөрэлдэжэ һуугаа бэлэйбди. Харин гэнтэ, эгээл отогоймнай ара тээ хэбэртэй, юуншьеб һаршаганаһаншаг болоод, бузар муухай-хашанги нарин хоолойтой юумэн хашхаран хусасагаажархибал даа! Ай, нохой һэн бэзэ. Хажуудам һууһан Мишка хүбүүн һуга харайжа бодошоод, һалганан байба, миниишье досоо заригад гэбэ.

— Зай даа, яагаашье дээрэ зүрхэтэй гээшэбшэ, һуул даа,—гээд, түүдэбшын зүүнтэй эдеэлжэ һууһан Мишкын ахай юушье дуулаагүй шэнги, ой ухаандаашье оруулаагүй, хашалгүй һууна. Урда хойнонь хүбшэдэ ябахадаа иимэ юумэ дуулаагүй аад лэ, миниишье нюрга руу зурд гэтэр маажаһаншаг, хүйтэ даагаад лэ абана. Үнөөхи муухай абяамнай баһа хэдэ дахин дабтагдаадхина. Нээрээшье аягүй шэнги болобо. Тайга соо юуншье ябажа магад.

Хашалгүй сайгаа ууҗа һууһан үбгэжөөлнай хажуудаа хэбтэһэн хахаладаһа абаад, тэрэ абяа гараһан газар тээшэ һуури дээрэһээ эршэгыдэн шэдэжэрхинэ. Хахаладаһанай тээ тэндэ «пэс»—гээд унашахалаарнь, «һард» гээд, далинуудай «һэб-һэб» гэһэншэг һэбихэ дуунай һүлэмхи абяан холодон үгы болошоо һэн.

— Зай, хүбүүд, яагаабта, айгаа гүт? Шубуунһаа айжа ябаха өөдэгүйл һамаршад гээшэ хадтаа,—гэжэ үнөөхи үбгэмнай эльгэ хатажа оробол даа,—эй даа, энэтнай хэрмэшэ гэжэ шубуун гээшэл даа. Тэрэш һажаажа дуугардаг, хүниие бага сага айлгаадшье абадаг юм,—гэбэ.

Тиигэжэл хэлэхэдэнь одоо даа тэрэ жаахханаймни ушарал гэнтэ һанаандам ороодхёо һэн. Энэ золигһоошни баһал гэнэдэжэ, бодохомни ха юм гэжэ х... даа бодоо бэлэйб.

— Ёһоор лэ тэбдэбэб ... ороолон шудхэрынь абяа... шэ гү гэжэ сэхэл һанааб... хэрые, —гэжэ тохошоро... Мишкамнай сэхэ руунь та... тэрэш хайшаа, ямар шубу... до бэеэрнь хараа һэн гү... үгыш, ахай,—гээд, нюдэ... абажа, пулаадаа гаргажа... гаан байжа, ахай тээшээ... рана. Бишье баһал һонир... затай, үбгэжөөлэйнгөө ур... раад лэ һуубаб.

— Хитарһан хурса ... хүлтэй, хүхэ боро үнгэтэ... мээхэнээр, юумэ марьяаһа... дэжэ ябадаг шубуун юм... ниидэжэ ябахада, хүбшы... шубууд дайлажал орохо ... тэдэнэй дайсаниинь ха ю... да ехэл ахир, бордого ... бүүн аад, харин жэжэхэн... жэрхэ хулганаа, хэрмэ са... дээ шадамар, хүсэд лэ ар... шэ. Хүнһөөшье балай айга... дүтэлхэдэшни бэлтышэн... гэтээд һууха. Үнгэрхэдөө... дашье аһаад туршадаг юм... ангуушад хөөрэлдэгшэ, ... даа,—гээд, аршуулаа ... яаралгүйхэн тамхяа орёо... сусал абажа аһаагаад, ... хаһан шэнгээр «бад-бад»... баашулан, тамхяа татажа...

— Зай, тиигээд саашаа... хуша түшэнхэй, нам га... Петрүүхэмнай гэнтэ хүлэ... һаншаг дуугараадхина.

— Урдань залуудаа, хү... мэшэлжэ ябахадаа, яһала ... ша һэм. Һүниин харанхы... отог, балгаанай шадар ... хойнш хусахые гү, али ... ни һажаажа унтуулдаггүй... Мяхашан шубуун һэн тула... найл үнэр абаад, отог ша... дэдэг агша һэн гээбы. Г... хадаш наһажаал ангуу... газарай балгаанда хоноход... хусаба, хүн ханяаба, ү... хирба гэжэ байжа хөөрэл... гагша бэлэй. Харин энэ... шубуун хүниие түбэ... өөдэгүй зариманиие айл... хаш. Үгы таанадшье тэд... бэшэ гүт,—гэжэ Мишк... энеэбхилэн миһэржэ һуу...

Үнэхөөрөөшье түрүүшы... шэдэ гараад, али нэгэ ... али балгаанда хоножо ... нохойн хусаа, хүнэй хан... бүүнэй бархираа һаа гү... бусын муухай абяанай га... хэрмэшэл гасаалжа байн... наад, һанаа амархан у... Бэшэ ондоо юумэ бодоһо... гүй.

Г. ЦЫРЕ...

Сэлэнгын аймагта

ШЭНЭ БАРИЛГА ОЛОШОРНО

Орьёл торьёл хада уула, хангил хүбшэ, ой модоороо зэрэлгээтэн хүхэржэ байдаг үргэн уужам Юрөө нютагай шэнжэ түхэлыень аржагар шэнэ барилганууд бүри гоёон шэмэглэнэ. Эндэхи Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түб — Ташар тосхондо 320 үхибүүдэй һураха найман жэлэй һургуулиин барилга түлэг дундаа ябуулагдана. Тус һургуулиин барилга байгша оной сечтябриин нэгэндэ дүүргэгдэхээр хараалагдана. Тэрэшэлэн 50 үхибүүдэй байха ясли, 4 культбаза, малшадай байха зургаан гэр баригдаа.

Үйлэдбэриин барилга мүн лэ үргэн далайсатайгаар ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, 100 тугалай байха хоёр байра, 800 — 800 хонидой байха 3 байра бүтээгдэбэ. Колхозой хоёрдохи комплексно бригадын һууриждаһан Үдэнгэ тосхондо электростанци тодхоогдоо, мүн үһаар гандуу бэлшээриин газарнуудта гурбан худаг малтагдаба.

41 ХҮДЭЛМЭРИШЭДТЭ АТТЕСТАТ БАРЮУЛАГДАБА

Гусиноозерск хотодо эмхидхэгдэһэн хүдэлмэришэдэй үдэшын дунда һургуули түрүүшынхеэ 9 хүн 1956 ондо дүүргэһэн юм. Тэрэ гэһээр, үнгэрэгшэ 6 жэл соо энэ һургуулиие 143 хүдэлмэришэд ба алба хаагшад ажалһаа таһалдангүй һуража дүүргээ. Һаяхан үдэшын дунда һургуулиие 41 хүн дүүргэжэ, болбосоролой аттестат абабад.

Дунда һургуули дүүргэгшэд—хүдэлмэришэд Думнов, Грудинина гэгшэд һургууляа «эрхим» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр дүүргээ. Тиимэл хаданьоюун бэлигтэй дархан Михаил Думновта алтан медаль, оёдолшон Анна Грудининада—мүнгэн медаль барюулагдаба.

Тус һургуулиин багшанар һурагшадаараа омогорхохо ёһоороо омогорходог. Ушар юуб гэхэдэ, тус һургуули эрхим һайнаар дүүргэгшэд дээдэ һургуулинуудта заочноор һуралсажа, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ.

390 ПИОНЕРНҮҮД АМАРАЛТАДА ГАРАБА

Һаяхан Шаргын үндэр гэдэг уулын үбэр талада, Шаргал нуурай хойто эрьедэ, сэсэг набшаар бүрхөөгдэһэн үзэсхэлэн һайхан газарта пионернүүдэй «Шахтёр» гэжэ лагерь эмхидхэгдэбэ. Эндэ 300 пионернүүд — олонхинь шахтёрнуудай үхибүүд суглараа.

Энэ лагерьһаа баруулжаа, табан модоной газарта, Агсуургын аршаан бии. Аршаанда дүтэхэнэ айхабтар гоё газарта, аймагай колхозууд хоорондын пионернүүдэй лагерь эмхидхэгдээ. Эндэ 90 пионернүүд амаржа, сэнгэжэ байна.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

Сэрэгшын габья

Заха холын Захааминай Санага нютагта һэн. Үнишье бэшэ, һаяшаг. Тэндэхи хоёр колхозник худаг малтажа байба. Худагаа нилээд гүнзэгы болотор малтаад байтараа, хүрэшэһэн газартай дайралдаба. Газараа гэдхээхын тулада гал түлибэд.

Үглөөдэрынь хүдэлмэридөө ерэһэн Бальжуров Цыдемпилов хоёр ажалаа үргэлжэлүүлхэеэ нүхэн руугаа ээлжээгээр бууба. Бальжуров худаг соо орохотойгоо зэргэ угаартаад, мэдээ алдажархёо. Тиихэдэнь Цыдемпиловынь дүтэ ябаһан хүнүүдтэ дуулгаад, нүхэрэйнгөө хойноһоо оробо. Аргамжаар нүхэрөө уяжа арайхан амжаад лэ, өөрөө угаартажа унашоо. Тиигэжэ Бальжуровынь худагһаа гаргагдаа. Гэбэшье, Цыдемпилов худагай оёорто... Тэрээндэ түргэн туһаламжа хэрэгтэй болобо. Тосхоной зон олоороо сугларбашье, худаг руу ороохо хүн олдобогүй, аюултай байба.

Энэ ушарые дуулаад, эндэ амаралтада байһан сэрэгэй алба хаагша старшина Тирчин гэгшэ противогазаа абаад, мотоциклаар гүйлгэжэ ерэбэ. Аяар 16 метр гүнзэгы худаг руу противогаз үмдэжэ ороһон тэрэ старшина амяа саглуутай байһан колхозниг абарба. Тиигэжэ худагһаа гаргагдаһан Цыдемпилов больницада абаашагдажа, тэндэ мэдээ оробо. Эрэлхэг зоригтой старшинагай туһаламжаар тэрэнэй ами наһан аргагдаа.

Санага нютагай колхозниггууд, мүн «Коммунизм» колхозой правлени, партийна организаци Степан Васильевич Тирчинда ехэ баясхалан хүргэбэ.

Т. Олоев.

БИБЛИОТЕКЫН УДЭР

Улаан-Үдын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой паровоз хабсаралгын цехтэ библиотекын үдэр үнгэргэдэг бологдобо. Тэрэ үдэрэй зорилгонь хамагай түрүүндэ номой удха шанар ойлгуулха, залуу хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ, библиотекэдэ уншагшадые олоор хабаадуулха, хүнүүдые ном уншалгада дуратай болгон хүмүүжүүлхэ гэһэн юм.

Тиимэ үдэр үнгэргэхэдөө, уншагшадай һонирхол хандуулан, тэрэ хүдэлмэри олон янзын түхэл маягтайгаар ябуулагдадаг байха юм. Илангаяа хүдэлмэришэдэй һонирхоһон асуудал тайлбарилан, тэдэнэрэй һуралсалда туһалха зорилго табигдана.

Заводто ошоходоо, хамагай түрүүндэ, хүдэлмэришэдэй шухала хэрэглэдэг номуудые шэлэн оложо абаашанабди. Жэшээлхэдэ, паровоз, тепловоз тухай ном тэдэнэртэ хэрэгтэй байдаг. Тиимэ номуудаар цехэй хүдэлмэришэд хангагдана. Заводой цехтэ электровозой заһабарилагдадаг боложо эхилхэдэ, электровоз тухай һонин һонин номуудые тэдэндэ абаашажа үгөөбди.

Библиотекын түрүүшынгээ үдэрые үнгэргэхэдөө, «Ерээдүйн транспорт» гэһэн аман үгын журнал эмхидхэгдээ һэн. Энээн тухай заводой залуу инженер үгэ хэлээ. Тэрэ асуудал тушаа буляалдаан гаража, ехэ дэлгэрэнгы зүбшэн хэлсэлгэ болоо. Олон асуудал табигдаа. Тэдэ асуудалнуудта тодорхой харюу үгтэһэн, ойлгогдоогүй асуудалнуудыень тайлбарилжа, зүб ойлгомжо үгтөө.

Тэрэшэлэн «Манай үдэрэй аяншалга» гэһэн уран һайханай шэнэ ном тушаа литературна шэнжэлэлгэ эмхидхэгдэһэн байна. Мүн заводой газаахи сэсэрлиг соо техническэ номуудай выставкэ нээгээбди. Тэндэ хүнүүд олоороо сугларжа, ехээр һонирхон хараа.

Хараалһан хэмжээ ябуулганууднай цехэй түсэбтэ оруулагдана. Һара бүхэнэй гурбадахи вторнигто алгадгүй цехтэ ошонобди. Заводойхид мандаа дадашанхай, ошохыемнай хүлеэжэ байдаг.

Библиотекын үдэр ехэ харюусалгатай, бэлэдхэл һайнтайгаар эмхидхэгдэхэ ёһотой. Хэрбээ бэлэдхэл муутайгаар тэндэ ошоо һаа, хүдэлмэришэдэй үнэтэ сагые дэмы гээлгэхэ болонобди. Энэ үдэрые үнгэргэдэг болоһоор үшөө жэл болоодүй. Гэбэшье, тэрэнэймнай үрэ дүн яһала харагдаа. Уншагшадай тоо нилээд олошороо. Библиотекын үдэртэ техническэ номууд тухай шэнжэлэл хэжэ, заводой технологууд, инженернүүд үгэ хэлэдэг болонхой. Гадна ниитэ-политическэ, естественнэ-научна номуудые тарааха хүдэлмэри ябуулагдана. Тиихэдээ олон янзын темэ зохёогдоно. Жэшээлхэдэ, «Шамда, залуу хүдэлмэришэн», «Хүдэлмэришэнэй хүсэл эрмэлзэл», «Ерээдүйн техникэ», «Мүнөөдэр шэнэ юумэн түрэнэ», «Коммунизм байгуулагшадай моральна шэнжэ шанар», «Коммунизм тухай юу уншахаб», Владимир Ильич Ленин тухай хөөрэлдөө, лекци, уран зохёолшо Николай Доризо, Сергей Есенин, скульптор Коненков гэхэ зэргын темээр хөөрэлдөөн үнгэргэгдэнэ.

Заочноор һуража байһан хүдэлмэришэдтэ, мүн үдэшын һургуулида һурагшадта Л. Н. Толстойн «Война и мир», М. Шолоховой «Шэнэ газар хахалалга» гэһэн номуудаар лекци уншагдаһан байна. Библиотекын үдэр үнгэргэхэдэмнай гансахан библиотекын хүдэлмэрилэгшэд бэшэ, мүн культурно гэгээрэлэй училищиин, библиотечнэ институдай студентнэр, театрай артистнар тэндэ хабаадалсана.
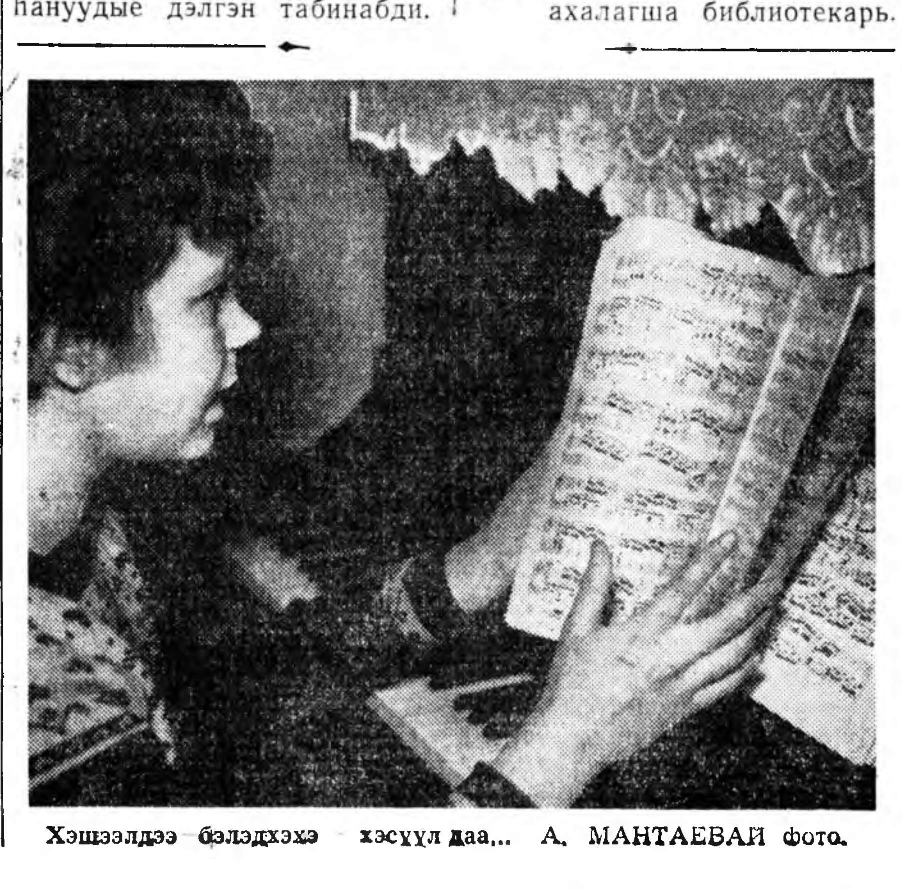
Тэрэ үдэрые үнгэргэһэнэйнгөө һүүлээр тэндэ сугларһан хүдэлмэришэдтэй хамта һарынгаа, мүн кварталай түсэб табидаг байнабди. Заводто ном тухай нэбтэрүүлхэ гээшэ үдэр бүхэнэймнай хүдэлмэриин таһаршагүй хубинь болоно. Тиимэһээ бидэнэр цех тухай хододоо һаналаа табижа байдаг болообди. Цехэй профоргтой хамта долоон жэлэй түсэбөөр харуулан ойлгуулха зүйлнүүдээр цехые шэмэглэһэн байнабди. Тэндэхи техническэ библиотекэтэй саг үргэлжэ барисаатай байжа, тэрэнэй хүдэлмэридэ туһалагдана. Улаан булангайнь таг дээгүүр электровоз тухай шэнэ һонинуудые, информационно хуудаһануудые дэлгэн табинабди.

Саашадаа сатирын үдэр, техническэ номуудаар уншагшадай конференци үнгэргэхэ бэлэдхэлтэйбди. Библиотекын үдэрые үнгэргэлгэ ехэ онобшотой ажал. Тиимэһээ бидэ заводтой саг үргэлжын холбоо барисаатай болообди.

Ошодог цехнай өөрын геройтой. Тэндэ хүдэлмэрилжэ байһанаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсажа наһа бараһан Орешков Советскэ Союзай герой болоһон. Мүнөө цехэйхидтэй хамта тэрэ геройн нэрэмжэтэ музей бии болгохын тула материал суглуулжа байнабди.

Цехтэ боложо байһан бүхы асуудалнуудта һонирхожо, саг соонь зохихо туһаламжа үзүүлхээр бэлэн байгдадаг.

Г. Забелина,
Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын ахалагша библиотекарь.

Хэшээлдээ бэлэдхэхэ хэсүүл даа... А. МАНТАЕВАЙ фото.

«Альбатрос» агтын хурданда Аралыньшье холо бэшэ, тээ тэндэхэнэ.

Д. БАЛДАНОВА...

СПОРТЫН ҺОНИНУ...

⊙ «Байкал» гэжэ спортивна бүлгэмэй зунай спартакиада эхилбэ. Мүрысөөнүүдтэ 950 хүн, гансахан футболоор 22 команда хабаадалсана.

⊙ Футболоор, столой теннис, шатараар городой үйлсэнүүдэй командануудай мүрысөөн дүүрэбэ. Советскэ райондо Советскэ үйлсын команда илаба.

⊙ «Локомотив» бүлгэмэй шатарай чемпионадта найман тур үнгэрбэ. Иннокентий Бурлов түрүүлжэ, хоёрдохи һуурида паровозо-вагонно заводой чемпион Петр Тоглоев ябана.

⊙ Городой шатарай клубай чемпионат дүүрэбэ. 13-һаа 9 очко абаһан № 1-дэхи интернат һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Алексей Шагжиев чемпион болоо.

⊙ Шатараар мастерта кандидат болохын түлөө үргэлжэлжэ байһан мүрысөөндэ арбан тур наадагдаа. Нэгэдэхи разрядай шатаршад Спиридон Могордоев Базаржап Сампилов хоёр юһэ дахин наадажа, 6—6 очкотой болоод, түрүүлжэ ябана.

А. Игумнов.

⊙ Тувын АССР-эй ту... хотодо Сибириин бага... нэгэдэхи спартакиада э... дэ буряад, тувын «ху... барилдаагаар, хүндые ... сур харбалгаар мүрысэ... ряадай суглуулмал ком... Арабжаев, В. Баймеев, ... меев, И. Будаев, Д-Н. ... С. Ардуев, И. Акатов ... сад бэрхэ спортсменүүд...

⊙ Шэтэдэ Алас Ду... эдир боксернуудай мүр... рэбэ. Буряадай АССР-... морско хязаарай. Шэт... рай областнин командан... соөндэ хабаадалсаа. ... лалдаанай һүүлдэ ш... команда нэгэдэхи һуур... Манай республикын б... гурбадахи һуурида гара... Зонын чемпион нэрэ ... манай республикаһаа ... Яков, нэгэдэхи интерн... линн һурагша Федя ... шэд хүртэбэ.

Ч. ...

Редакторай о...
М. Н. Н...

Манай адрес, телефон...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редакто... 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийной ж... пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советского ... тельства—47-59, промышленности, транспорта, информ... 35-14, культуры, литературы и искусства—34-05, ... и рабселькоров—40-49, отдел переводов и коррект... — 35-95, бухгалтерия — 37-32. Для междугор... переговоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства ку... Бурятской АССР.
Н00919. Зак. № 337...